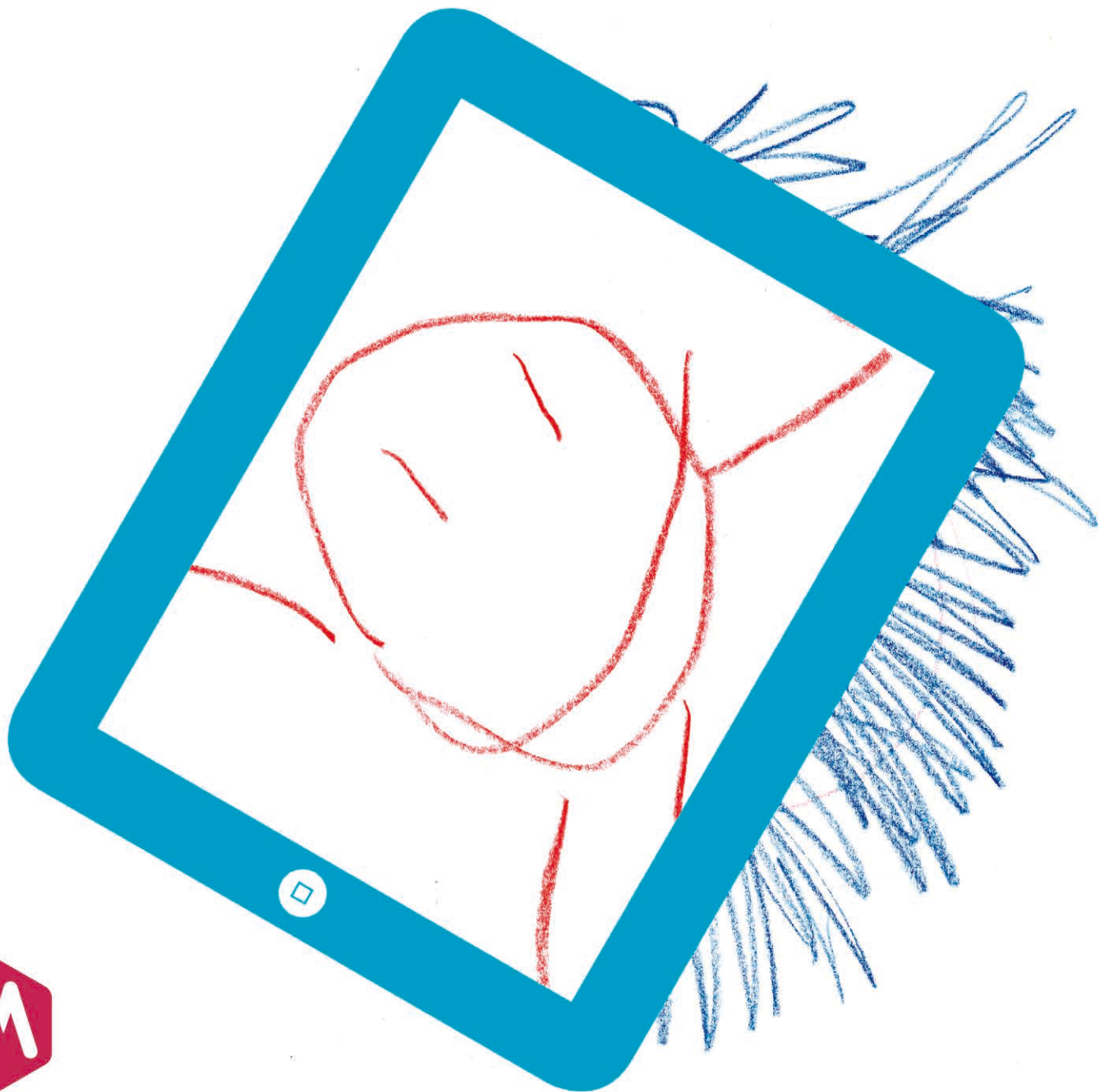

iene mienne media

een onderzoek naar
mediagebruik door
kleine kinderen

mediawijzer.net

mijn kind
Online

BEELD EN GELUID

sectorinstituut
openbare bibliotheken

ntr:

Kennisnet

ECP

Partners van de Kennisnet Consortium

Iene Miene Media 2013

Een onderzoek naar mediagebruik door kleine kinderen

“Mijn dochter is behoorlijk handig op de iPad. Ze kent de code en weet haar apps te vinden. Filmpjes enzo moeten wij voor haar opzoeken.” (vader over zijn 2-jarige dochtertje)

“Mijn kind kan niet uit zichzelf stoppen of luistert helemaal niet meer als er iets gezegd of gevraagd wordt.” (moeder over 6-jarige zoon)

Colofon

Iene Miene Media 2013

Het onderzoek 'Iene Miene Media 2013' is uitgevoerd door Stichting Mijn Kind Online, in opdracht van Mediawijzer.net.

Realisatie

- Remco Pijpers - coördinatie
- Marjon Schols – data-analyse en tekst
- No Ties BV – dataverzameling
- Prof. Dr. Peter Nikken – wetenschappelijke adviezen
- Daniel Lechner – wetenschappelijke adviezen
- Liesbeth Koenen – eindredactie
- De Ruimte Ontwerpers – design

Mediawijzer.net

Mediawijzer.net heeft tot doel mediawijsheid in Nederland te bevorderen. Het is een netwerkorganisatie waarin zich meer dan 600 organisaties, bedrijven en instellingen op het gebied van media hebben verenigd. De netwerkpartners van Mediawijzer.net verzorgen aansprekende projecten, spraakmakende initiatieven, solide onderzoeken en bundelen kennis die de Nederlandse burgers helpen hun mediawijsheid te vergroten.

- e-mail: info@mediawijzer.net
- website: www.mediawijzer.net

Stichting Mijn Kind Online

Stichting Mijn Kind Online is een kennis- en adviescentrum op het gebied van jeugd en (nieuwe) media, dat tot doel heeft meer inzicht te verschaffen in de mogelijkheden van nieuwe media, alsook het bevorderen van het verantwoord gebruik daarvan. De activiteiten van de stichting zijn vooral gericht op opvoeders en kinderen. De stichting werkt redactioneel onafhankelijk.

- e-mail: redactie@mijnkindonline.nl
- website: www.mijnkindonline.nl

Copyright © 2013 Mediawijzer.net, Stichting Mijn Kind Online

Inhoudsopgave

1. OPZET EN ACHTERGROND	6
2. ZESTIEN IN HET OOG SPRINGENDE BEVINDINGEN.....	8
3. MEDIA IN HUIS	12
3.1 BESCHIKBARE APPARATUUR.....	12
3.2 MEDIA IN DE SLAAPKAMER	12
3.3 MEDIAGEBRUIK VAN JONGE KINDEREN	13
3.4 MEDIAGEBRUIK THUIS	15
4. LEEFTIJD EN TIJD	18
4.1 STARTLEEFTIJD	18
4.2 TIJDSBESTEDING	19
5. TOEPASSINGEN	22
5.1 COMMUNICATIE TOEPASSINGEN	22
5.2 SPELLETJES	22
6. MEDIAVAARDIGHEID	28
6.1 DE EERSTE STAPJES	28
6.2 EENVOUDIGE TAKEN UITVOEREN	29
6.3 BEHENDIGHEID	30
7. GEVOLGEN	34
7.1 POSITIEVE GEVOLGEN	34
7.2 NEGATIEVE GEVOLGEN	36
8. MEDIAOPVOEDING.....	40
8.1 VORMEN VAN MEDIAOPVOEDING	40
8.2 VRAGEN EN PROBLEMEN.....	43
9. TOT SLOT: AANBEVELENSWAARDIG	46

Opzet en achtergrond

1. Opzet en achtergrond

Kinderen lijken steeds jonger in aanraking te komen met digitale media. De ouderwetse voorleesboekjes zijn wel nog steeds het populairst, maar ook de allerjongsten spelen al met iPads en smartphones, of kijken filmpjes op de laptop.

Dit blijkt uit het onderzoek dat stichting Mijn Kind Online deed voor Mediawijzer.net naar het mediagebruik van kinderen van 0 tot en met 7 jaar. Het onderzoek is een vervolg op het gelijknamige onderzoek 'Iene Miene Media' uit 2012.

Exact 1001 vaders en moeders deden mee aan de nieuwe enquête. Wederom blijkt dat ouders sterk betrokken zijn bij het mediagebruik van hun kind. Ze zeggen goed na te denken over wat zij hun kinderen aan media voorschotelen, praten met hun kinderen over het mediagebruik en stellen regels als een maximale tijdsduur voor mediagebruik op. Veilig internetgebruik van hun kinderen vinden ze erg belangrijk. Ze houden hun kinderen goed in de gaten, of doen samen dingen online met ze. Vooral de moeders. Die zijn vaker dan vaders samen met hun kinderen bezig met digitale media.

Uit het onderzoek komen duidelijk de voordelen naar voren. Ouders zien hoe geïnteresseerd en nieuwsgierig hun jonge kinderen naar digitale media zijn, en hoeveel plezier ze eraan beleven. Ze zien ook dat hun kinderen er wat van opsteken.

De spelletjes op smartphones en tablets waar ook heel jonge kinderen inmiddels mee in aanraking komen zijn niet alleen leerzaam, ze houden de kinderen ook even bezig. Hoeveel tijd besteden kinderen aan de verschillende media? En hoe kijken hun ouders hier tegenaan?

Net als in 2012 wordt in het onderzoek dus ingegaan op het gebruik van media door jonge kinderen, de gevolgen van dit gebruik en de mediaopvoeding. In 2013 is ook aandacht besteed aan de verschillen tussen ouders. Verschillen vaders en moeders in het gebruik van digitale media in de opvoeding? Denken ze anders over het mediagebruik van hun jonge kinderen? Of zijn vaders en moeders het hierover eens?

De gegevens zijn in maart 2013 verzameld door het bureau No-Ties via een online enquête onder 495 moeders en 506 vaders met kinderen van 0 tot en met 7 jaar. Hun is gevraagd de vragenlijst in te vullen over hun jongste kind in deze leeftijd. De ondervraagden zijn overwegend samenwonend of getrouwd (93%), 6% van de respondenten is alleenstaand. De data zijn in de basis representatief, aldus No-Ties, maar zijn door de online werving geen volledige afspiegeling van de Nederlandse bevolking. Zo zijn ouders zonder internetverbinding bijvoorbeeld niet meegenomen. Het onderzoek geeft echter wel een goed beeld van de stand van zaken van het mediagebruik van de 0 tot en met 7-jarigen in Nederland. Data-analyse en rapportage zijn van Marjon Schols.

De enquête bevatte twee typen vragen: gesloten vragen voor de kwantitatieve gegevens, en ook enige open vragen waarin ouders werd verzocht ervaringen en meningen te beschrijven.

Zestien in het oog springende bevindingen

2. Zestien in het oog springende bevindingen

Dit zijn 16 in het oog springende bevindingen over het mediagebruik van 0- tot en met 7-jarige kinderen in 2013:

- In verreweg de meeste gezinnen is een televisie (97%) of laptop aanwezig (91%). Het aantal iPads groeit hard: in 2012 had een op de drie ondervraagde gezinnen er een, in 2013 zijn het er twee op de drie.
- Kinderen gebruiken al op jonge leeftijd media. Als kinderen 9 à 10 maanden oud zijn komen ze in aanraking met boekjes. Ze zijn gemiddeld 18 maanden als ze voor het eerst een dvd kijken en 20 maanden wanneer ze tv beginnen te kijken.
- Van de 0- en 1- jarigen heeft een kwart al eens een iPad of andere tablet-computer gebruikt. Een derde van alle 1-jarigen speelt regelmatig of vaak met de iPad.
- Als er een iPad in het gezin aanwezig is, dan gebruiken kinderen die regelmatig. Van de 0- tot en met 3-jarigen doet 54% dat, van de 4- tot en met 7-jarigen gaat het om 78%.
- Het populairste is nog steeds het voorleesboekje: 82% van alle kinderen tot 4 jaar leest of wordt regelmatig voorgelezen. Onder de 4 tot en met 7-jarigen is dat zelfs 95%.
- *Console-* en *handheld*-spelcomputers worden vooral door iets oudere kinderen gebruikt. Van de 4- tot en met 7-jarige kinderen die thuis dergelijke spelcomputers hebben, gebruikt 70% regelmatig een *console*-spelcomputer en 72% regelmatig een *handheld*-spelcomputer. Per dag spelen 4- tot en met 7-jarigen er gemiddeld respectievelijk 13 en 14 minuten op.
- De meeste tijd besteden kinderen aan:
 - Tv kijken (0- tot en met 3-jarigen gemiddeld per dag 40 minuten; 4- tot en met 7-jarigen 50 minuten).
 - Gevolgd door het lezen van boekjes (de allerjongsten gemiddeld 27 minuten per dag, de 4- tot en met 7-jarigen 23 minuten)
 - Als derde dvd's kijken: 0- tot en met 3-jarigen gemiddeld 19 minuten per dag; 4 tot en met 7-jarigen 16 minuten
 - En als vierde de iPad: 0 tot en met 3-jarigen gemiddeld 15 minuten per dag; 4 tot en met 7-jarigen 19 minuten
- Moeders gebruiken vaker dan vaders samen met hun kind digitale media. In een op de tien de ondervraagde gezinnen is het altijd de moeder die samen met het kind bijvoorbeeld een spelletje op de smartphone of iPad speelt, en in 37% van de gezinnen is het vaker de moeder dan de vader. Gelijk verdeeld is het bij 44%, en bij 9% doen de vaders het vaker of altijd.
- Communicatietoepassingen zoals berichtjes sturen, chatten en social media, gebruiken de 0-tot en met 7-jarigen weinig. Bellen en communicatie via beeld (bijvoorbeeld Skype of Face Time) doen ze iets vaker. Van de 3-jarigen belt wel 23% regelmatig en 15% van hen heeft al regelmatig beeldcontact. Kinderen doen dit meestal samen met de moeder en veel minder vaak samen met hun vader.
- Jonge kinderen spelen vaker spelletjes waar ze iets van leren dan spelletjes ter vermaak. Vermaakspelletjes spelen ze meestal alleen, of anders met hun moeder of broers en zussen. Spelletjes waar kinderen wat van leren spelen ze meestal samen met hun moeder.

- Ouders vinden hun jonge kinderen al redelijk vaardig met digitale media. De jongsten kijken mee met anderen, of doen willekeurige handelingen. Toch weet tweederde van de 2-jarigen al hoe ze geluiden en bewegingen op het scherm kunnen krijgen.
- Positieve gevolgen van mediagebruik zijn het opdoen van kennis en het aanleren van vaardigheden. Van de ouders zegt 70% dat hun jonge kind plezier beleeft aan het gebruik van media.
- Van de ouders ziet 43% geen negatieve gevolgen. Deels is dat omdat hun kind nog te jong is voor digitale media. Maar onverdeeld enthousiast zijn ouders niet: 45% vindt ander speelgoed dan digitale media beter voor hun kind. En 64% denkt dat hun kinderen het risico lopen om in aanraking te komen met informatie die niet geschikt voor ze is, terwijl 58% meent dat kinderen in aanraking kunnen komen met verkeerde personen. Ouders ervaren ook dat hun kinderen moeilijk kunnen stoppen met een spelletje op bijvoorbeeld de laptop, spelcomputer of iPad.
- Vaders en moeders verschillen nauwelijks in de mediaopvoeding en hun opvattingen hierover. De belangrijkste verschillen zijn dat moeders iets vaker (71%) dan vaders (64%) in de buurt blijven als hun kinderen media gebruiken. Vaders (56%) doen eerder dan moeders (49%) iets samen op digitale media met hun kind omdat zij dit zelf belangrijk vinden.
- Van de ouders vraagt 56% zich af hoe ze de veiligheid van hun kind online kunnen garanderen. Ongeveer de helft zou graag weten hoe ze het mediagebruik van hun kind in de hand kunnen houden, en een even grote groep weet niet goed wat voor kinderen een normale hoeveelheid tijd is om met digitale media bezig te zijn.
- Als ouders vragen hebben over het mediagebruik van hun jonge kind, dan gaan ze meestal te rade bij familieleden of vrienden of kennissen.

3 Media in huis

3. Media in huis

In de meeste huishoudens is minstens een apparaat aanwezig, bijvoorbeeld een televisie of smartphone. Welke apparaten hebben ouders met jonge kinderen in huis, en hebben de jonge gebruikers ze al in hun slaapkamer?

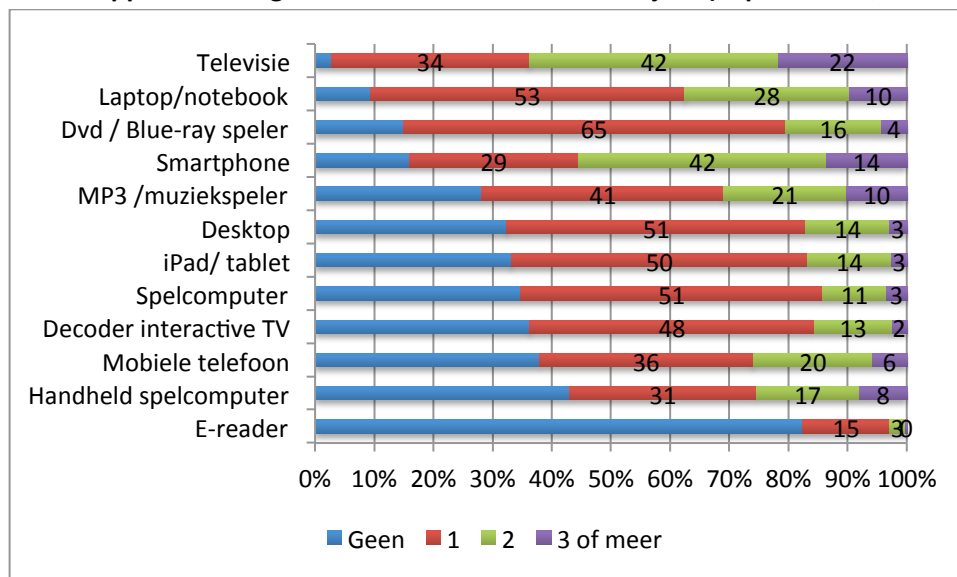
3.1 Beschikbare apparatuur

Vrijwel iedereen heeft minimaal een televisie in huis, en inmiddels zijn het er zelfs vaker twee (42% van de huishoudens) of nog meer (22%). In heel veel gezinnen (91%) is ook een laptop aanwezig, en ruim tweederde heeft een desktop (68%). E-readers vind je verreweg het minst, al lijkt hun aantal wel te zijn gegroeid in vergelijking tot vorig jaar.

In vergelijking met 2012 hebben veel meer gezinnen een iPad of tablet. Toen had een op de drie gezinnen een tablet, in 2013 is dat twee op de drie geworden.

In veel gezinnen is ook meer dan een smartphone aanwezig (56%). Ouders hebben er waarschijnlijk vaak allebei een. Ook de MP3- of draagbare muzikspeler is populair, 72% van de ondervraagde huishoudens had er een. Verder hebben gezinnen iets vaker een *console*-spelcomputer zoals een Xbox 360 of Wii (65%), dan een *handheld*-spelcomputer, zoals de Nintendo DS (57%).

Media-apparatuur in gezinnen met kinderen van 0-7 jaar (in procenten; alle kinderen)

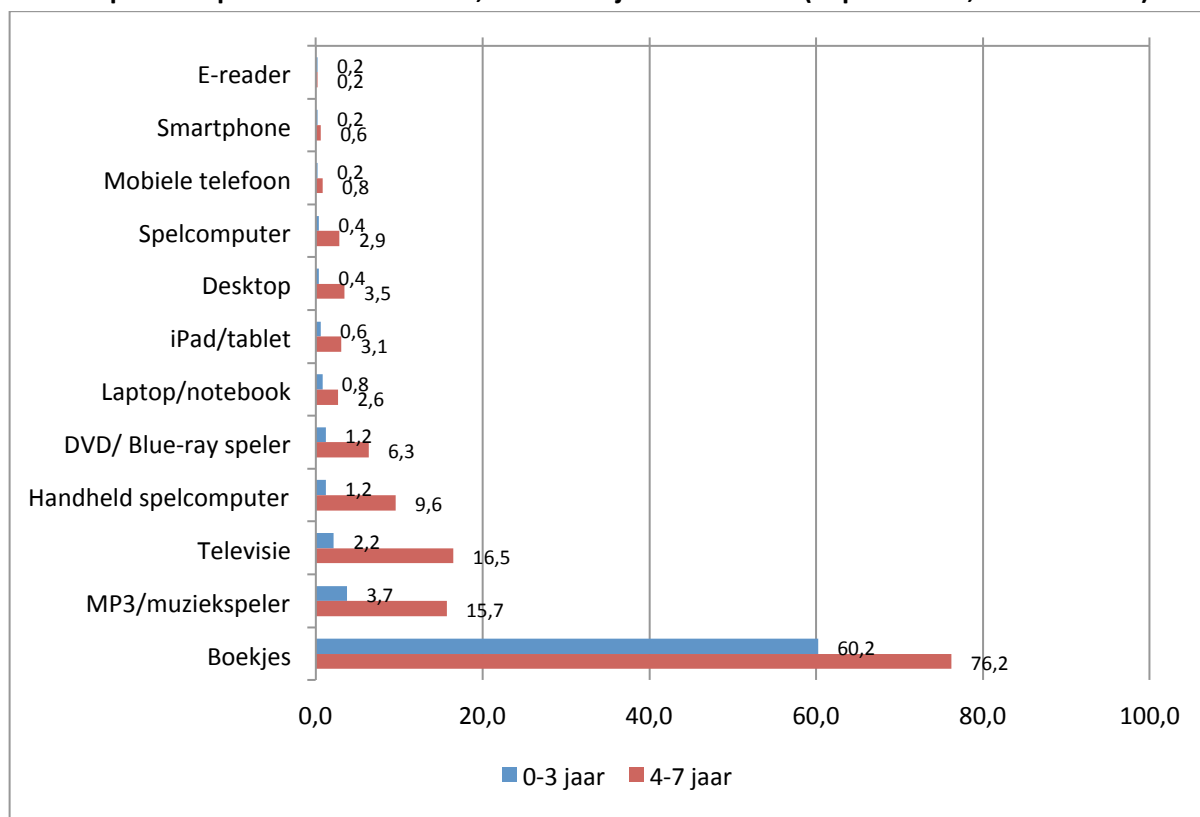
3.2 Media in de slaapkamer

Kinderen tot en met 3 jaar hebben vrijwel geen media-apparaten op hun slaapkamer. Een heel kleine groep heeft een MP3- of muzikspeler (3,7%) of televisie (2,2%). Wel hebben ze dikwijls leesboekjes (60,2%).

De iets oudere kinderen, tussen 4 en 8, hebben vaker media in hun slaapkamer. Ruim driekwart heeft leesboekjes, maar ze hebben ook vaker digitale media bij hun bed. Zo heeft 16,5% een televisie in de slaapkamer. Iets minder vaak liggen er MP3- of muziekspelers (15,7%). Bijna een op de tien heeft een *handheld*-spelcomputer in hun slaapkamer.

Jonge kinderen hebben vrijwel nooit E-readers, smartphones en mobiele telefoons op hun slaapkamer.

Media op de slaapkamer van kinderen, naar leeftijd van het kind (in procenten; alle kinderen)

3.3 Mediagebruik van jonge kinderen

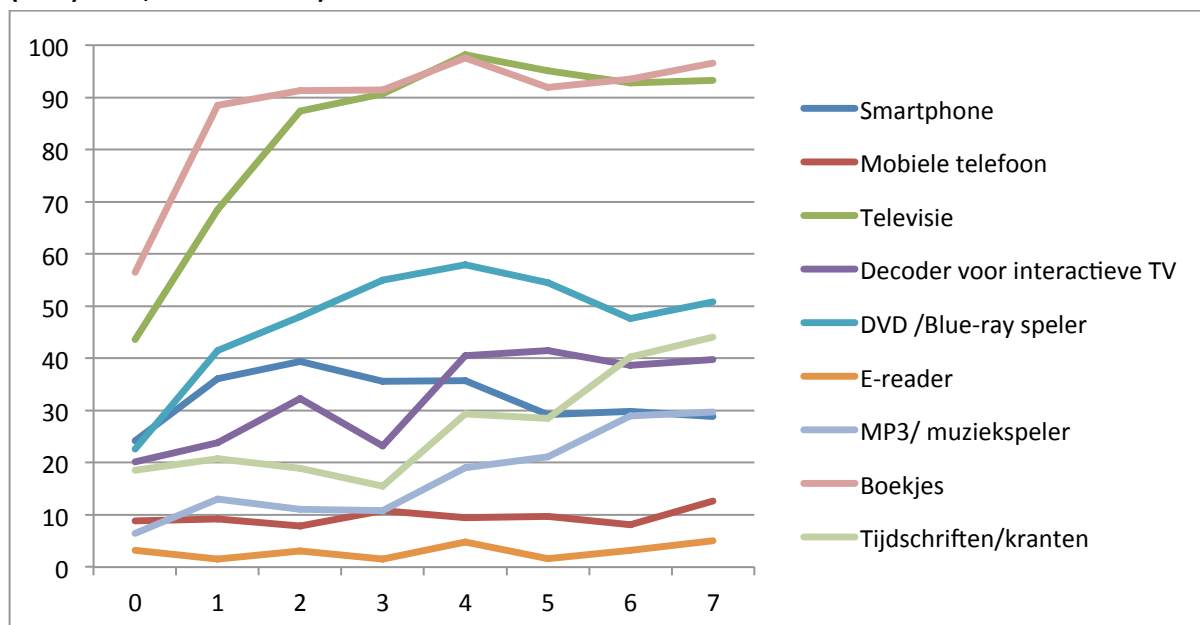
De jongste kinderen gebruiken nog weinig media. Een deel van de baby's kijkt al wel regelmatig tv, kijkt in boekjes of wordt hier uit voorgelezen. Voor andere media vinden ouders hun baby's vaak nog te jong. Ze kunnen er ook nog weinig mee, zegt bijvoorbeeld deze moeder: "Mijn zoon is 0 jaar, op die leeftijd lukt het echt nog niet om zelfstandig met media om te gaan. Dit stimuleer ik ook absoluut niet in de eerste 2 jaar."

Naarmate kinderen ouder worden, gaan ze steeds meer televisie kijken en boekjes lezen. Vrijwel alle kinderen boven de 4 jaar kijken geregeld of vaak tv en lezen boekjes. De helft van de kinderen tussen de 3 en 5 jaar kijkt ook regelmatig naar dvd's.

De andere media worden door minder dan de helft van de 0 tot en met 7-jarigen gebruikt. Weinig kinderen doen iets met een E-reader of een mobiele telefoon. Die zijn dan ook in minder gezinnen

aanwezig. De smartphone daarentegen is wel iets populairder: ongeveer een derde van de kleine kinderen gebruikt deze wel eens. Bijvoorbeeld om een spelletje op te spelen of een filmpje te kijken.

Mediagebruik van de in huis aanwezige media, naar leeftijd van het kind (in procenten geregeld of (heel) vaak; alle kinderen)

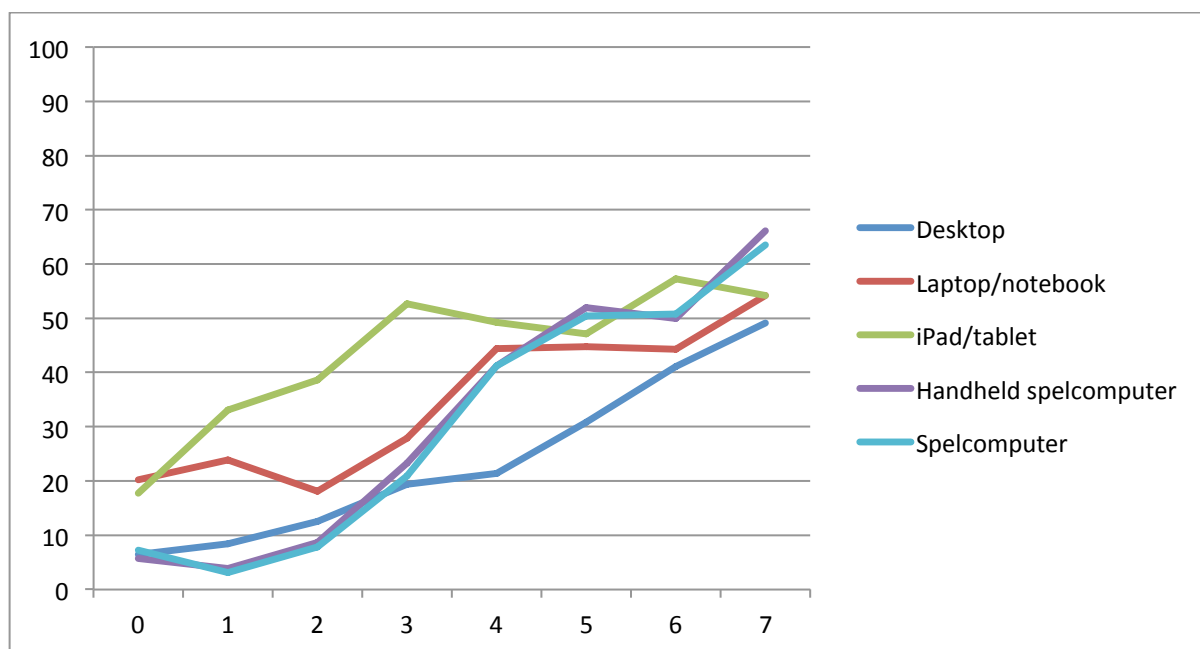
We zagen al dat in twee op de drie gezinnen een iPad of andere tablet aanwezig is. Baby's kunnen daar vaak nog weinig mee, maar toch speelt een deel van de kleinsten er al regelmatig mee. Al is dit soms nog erg ongericht vertelt deze vader van een baby: "...hij kijkt alleen en slaat willekeurig op het scherm".

Iets oudere kinderen kunnen er al beter mee omgaan. Zo vertelt een moeder: "Mijn zoon van 4 jaar gebruikt vanaf zijn 2e jaar een iPad. Spelletjes doen en filmpjes kijken is echt favoriet. Hij is enorm handig en hoewel hij nog niet kan lezen, weet hij precies hoe alles werkt." Het gebruik van de iPad neemt dan ook toe. Van de 3- tot en met 7-jarigen speelt ongeveer de helft regelmatig met een iPad.

Voor de jongere kinderen gebruiken de iPad vaker dan de laptop, desktop of spelcomputer. Weliswaar maakt ongeveer een op de vijf 2-jarigen gebruik van een laptop, de iPad wordt door bijna twee keer zoveel van hen geregeld gebruikt. Van de 3-jarigen is dat zelfs iets meer dan de helft. De iPad is door het touchscreen makkelijker te bedienen door jonge kinderen dan apparaten met knopjes.

Console-spelcomputers (bijvoorbeeld de Wii) en *handheld*-spelcomputers (zoals de Nintendo DS) worden nauwelijks gebruikt door de allerjongste kinderen. Vanaf drie jaar neemt het percentage kinderen dat dergelijke spelcomputer gebruikt wel sterk toe. Van de 7-jarigen gebruikt 66% geregeld of vaak een *handheld*-spelcomputer, en 64% regelmatig een *console*-spelcomputer.

Mediagebruik naar leeftijd van het kind (in procenten geregeld of (heel) vaak; alle kinderen)

3.4 Mediagebruik thuis

De cijfers hierboven over mediagebruik zijn berekend over alle ondervraagde ouders. Daarbij zitten dus ook de kinderen die bepaalde apparaten niet in huis hebben.

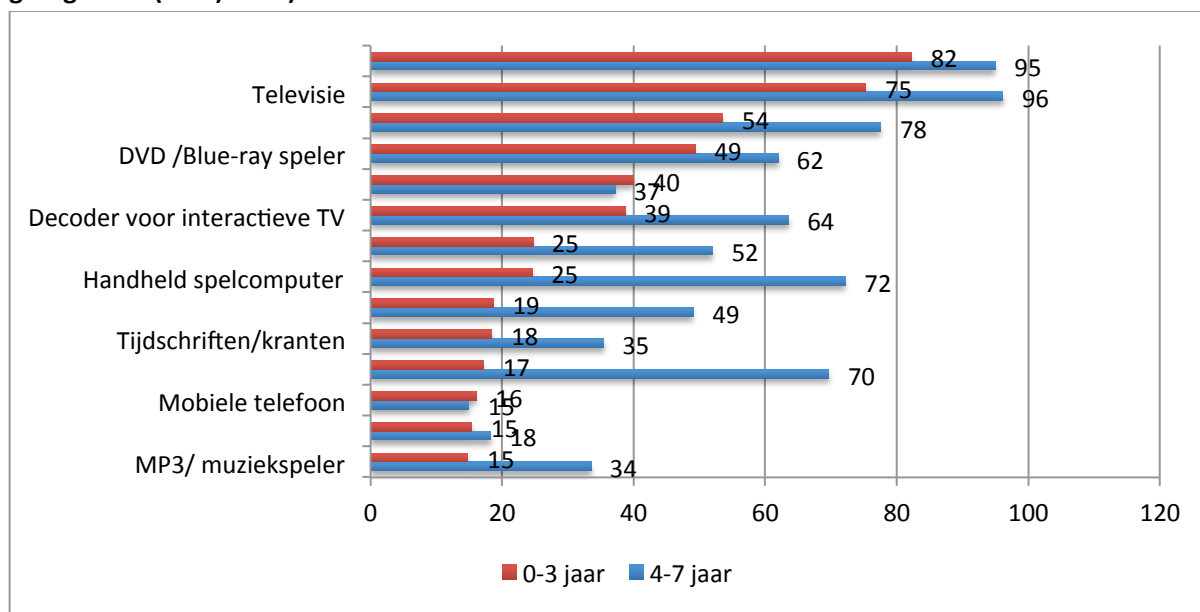
Daarom kijken we nog even apart naar het kindermidiagebruik als het betreffende apparaat wel aanwezig is. Het is interessant om te bekijken of jonge kinderen al gebruik maken van de iPad, laptop of smartphone als deze aanwezig zijn in huis. Of laten ouders hun kinderen liever niet spelen met bepaalde media?

Als er een televisietoestel aanwezig is, kijken veel kinderen hier regelmatig naar. Er is wel een duidelijk verschil tussen de jongste en iets oudere kinderen. Zo kijken vrijwel alle kinderen van 4 tot en met 7 jaar regelmatig naar de tv (96%), terwijl dit onder de 0 tot en met 3-jarigen drie op de vier kinderen is.

Ook boekjes worden door de meeste kinderen regelmatig gelezen. Van de 0- tot en met 3-jarigen leest of wordt 82% regelmatig voorgelezen en onder 4 tot en met 7-jarigen is dit zelfs 95%.

De iPad staat hier op de derde plek. Als de ouders een iPad hebben, dan mogen hun kinderen hier regelmatig wel even mee spelen. Ook de kleinste kinderen spelen vaak op de iPad (54%) als hun ouders er een hebben. Het gebruik van de smartphone is onder beide leeftijdsgroepen ongeveer gelijk (37% en 40%). De andere media, vooral de *console*-spelcomputer, *handheld*-spelcomputers, Dvd-speler en digitale tv worden veel vaker door de oudere kinderen gebruikt. Van de 4 tot en met 7-jarigen speelt 72% regelmatig een spelletje op de *handheld*-spelcomputer als ze er een thuis hebben. 70% van deze leeftijdsgroep speelt regelmatig een spelletje op een thuis aanwezige *console*-spelcomputer.

Mediagebruik van kinderen bij thuis aanwezige media, naar leeftijd van het kind (in procenten; geregeld of (heel) vaak)

Leeftijd en tijd

4

4. Leeftijd en tijd

Jonge kinderen kijken al regelmatig naar de tv of spelen met de iPad. Hoe oud zijn ze als ze met verschillende apparaten en media in aanraking komen? En hoeveel tijd besteden ze aan de media? Daarover gaat hier hieronder.

4.1 Startleeftijd

Aan de ouders is gevraagd hoe oud hun kind was toen het voor het eerst in aanraking kwam met de in huis aanwezige media. Dat gebeurt voor hun vierde jaar.

Verreweg het jongst zijn kinderen als ze boekjes lezen of worden voorgelezen, ze zijn dan gemiddeld ongeveer 9 à 10 maanden oud. Opvallend is dat vaders en moeders verschillende antwoorden geven over de startleeftijd van het gebruik van boekjes. Moeders zeggen dat hun kind gemiddeld 6 maanden oud is als ze voor het eerst een boekje voorlezen of inkijken, terwijl vaders aangeven dat hun kind dan gemiddeld al 1 jaar oud is. Vaders en moeders zijn het wel eens over de startleeftijden van de andere media.

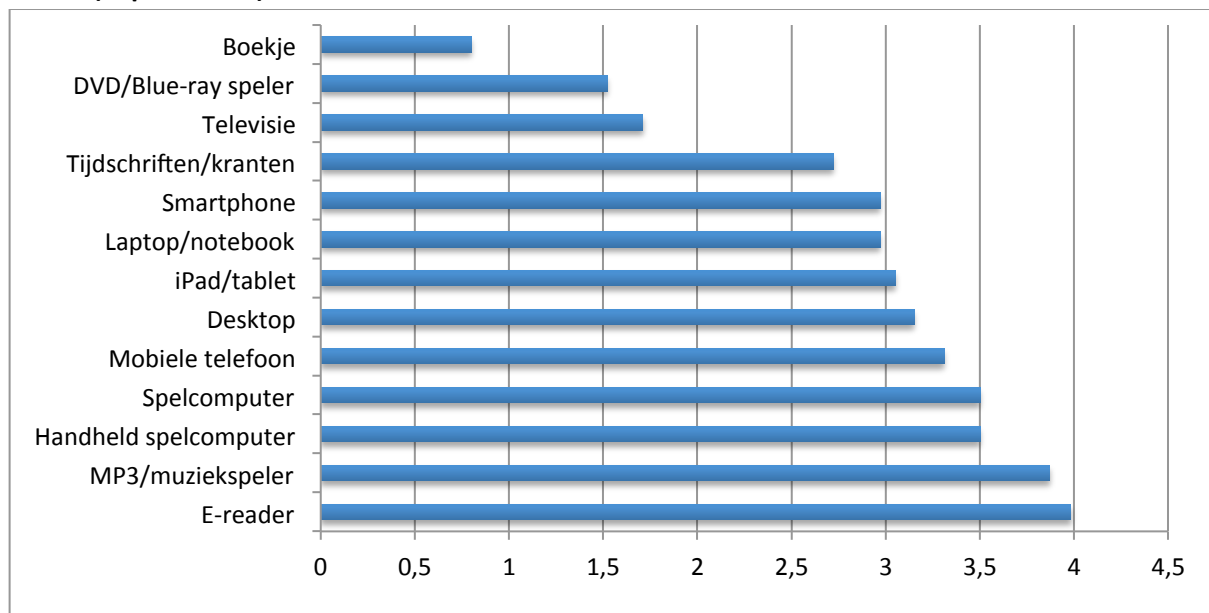
Kinderen zijn ongeveer 1,5 jaar als ze voor het eerst naar de tv of een dvd kijken. Met de andere media komen kinderen pas in aanraking als ze gemiddeld 2,5 jaar of ouder zijn. De MP3-speler en E-reader zijn geen speelgoed voor kleine kinderen. Pas als kinderen bijna 4 jaar oud zijn, gebruiken ze die voor het eerst.

De gemiddelde startleeftijden lijken laag in vergelijking met het mediagebruik van de kinderen. De gemiddelde leeftijd waarop kinderen voor het eerst een laptop gebruiken bijvoorbeeld is bijna 2 jaar, terwijl een groot deel toch al voor hun tweede geregeld de laptop gebruikt. In het overzicht hieronder zijn de gemiddelden gepresenteerd. Een deel van de kinderen is dus jonger dan de gemiddelde leeftijd als zij in aanraking komen met media.

Bijvoorbeeld bij de iPad is het verschil in gemiddelde startleeftijd groot. Zo geeft een kwart van de ouders met een iPad aan dat hun kind 0 of 1 jaar oud toen het voor het eerst de iPad gebruikte. Bij 13% van de ouders was hun kind op dat moment 5 jaar en bij 14% 6 jaar of ouder. Een vergelijkbare verdeling van startleeftijden is te zien bij het eerste gebruik van de Smartphone.

Kinderen lijken toch nog steeds eerder met boekjes in aanraking te komen dan met iPads en Smartphones. Zo zijn de meeste kinderen 0 (51%) of 1 jaar oud (28%) als ze voor het eerst worden voorgelezen uit een boekje.

Gemiddelde leeftijd waarop kinderen voor het eerst gebruikt maakten van de in huis aanwezige media (in procenten)

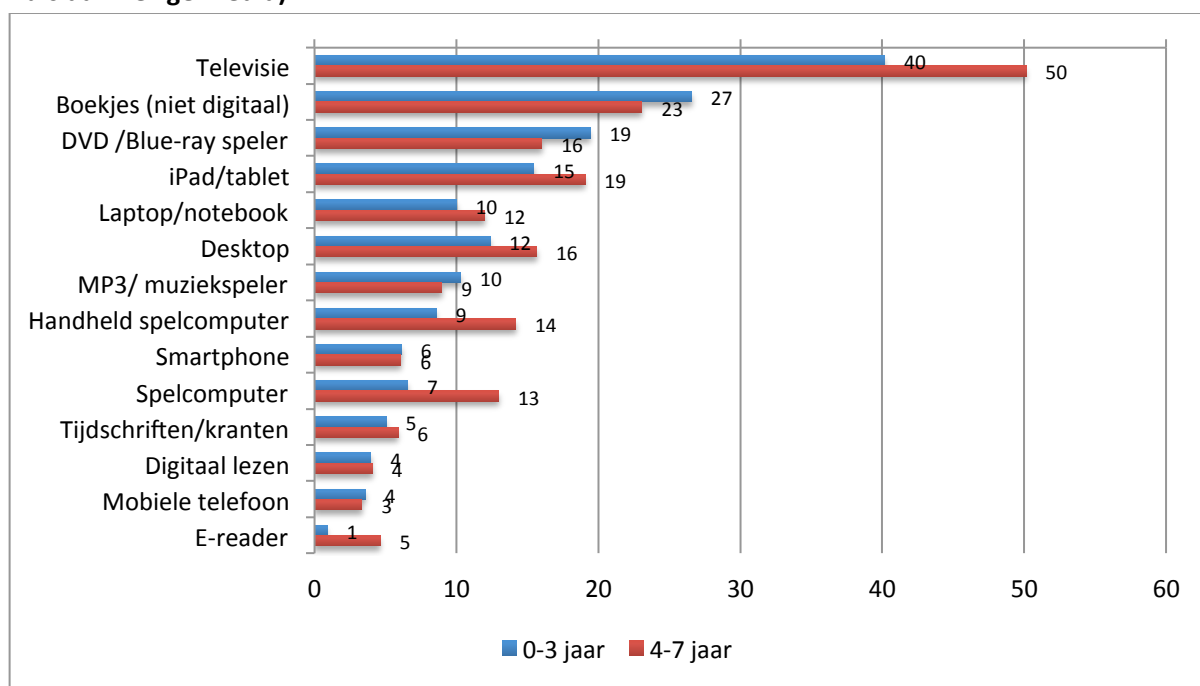
4.2 Tijdsbesteding

Aan de ouders is gevraagd te vertellen hoeveel minuten hun kinderen per dag besteden aan de in huis aanwezige media. Ze kijken het meest televisie: 0- tot en met 3-jarigen kijken gemiddeld 40 minuten per dag, de 4- tot en met 7-jarigen 50. Minder tijd wordt besteed aan het kijken van dvd's, maar de kleinsten kijken hier wel iets langer naar dan de iets oudere kinderen (gemiddeld respectievelijk 19 en 16 minuten).

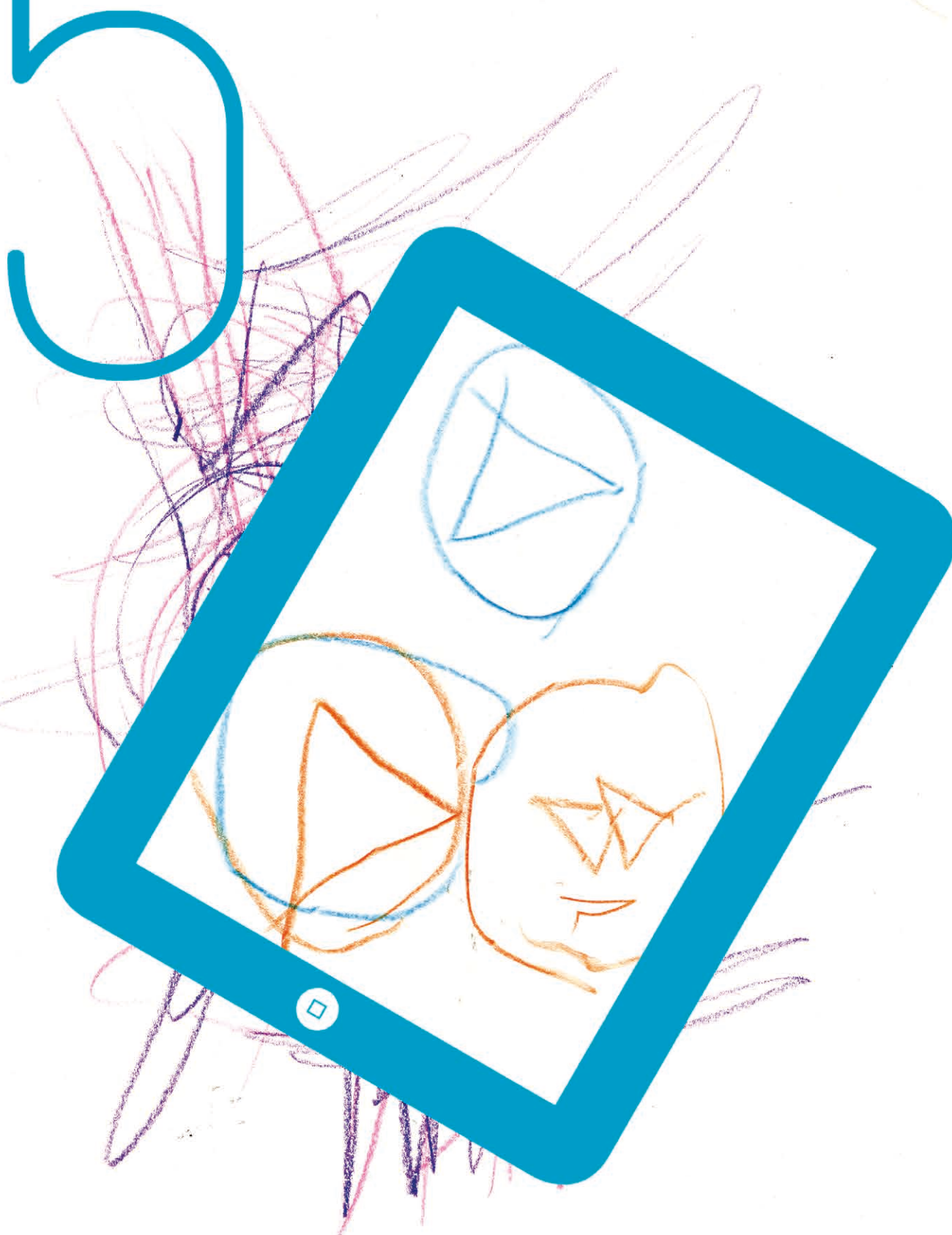
We zagen eerder al dat de iets oudere kinderen vaker dan de jongste kinderen op de laptop, desktop-pc, *console*-spelcomputer en *handheld*-spelcomputer zitten. De tijd die 4- tot en met 7-jarigen daaraan besteden, varieert van gemiddeld 12 minuten (laptop) tot 19 minuten per dag (iPad). De iPad wordt ook nog veel gebruikt door de 0- tot en met 3-jarigen. Die spelen gemiddeld een kwartier per dag met de iPad.

Niet alleen de digitale media zijn populair. Na tv kijken wordt de meeste tijd besteed aan het lezen uit of voorlezen van boekjes. De jongste groep besteedt hier gemiddeld bijna een half uur per dag aan, de iets oudere komen aan een gemiddelde van 23 minuten. Digitaal lezen of bekijken van verhaaltjes is minder populair. Ongeveer een derde van de kinderen doet het, maar ze besteden er per dag gemiddeld maar 4 minuten aan.

Tijdsbesteding per medium naar leeftijd van de kinderen (gemiddeld aantal minuten per dag; in huis aanwezige media)

5 Toepassingen

5. Toepassingen

Kinderen gebruiken media voor verschillende toepassingen of activiteiten. Ze kunnen via digitale media contact maken met anderen, spelletjes spelen, verhaaltjes of filmpjes bekijken en als ze iets ouder zijn kunnen ze online informatie op zoeken. Hier bekijken we de verschillende toepassingen.

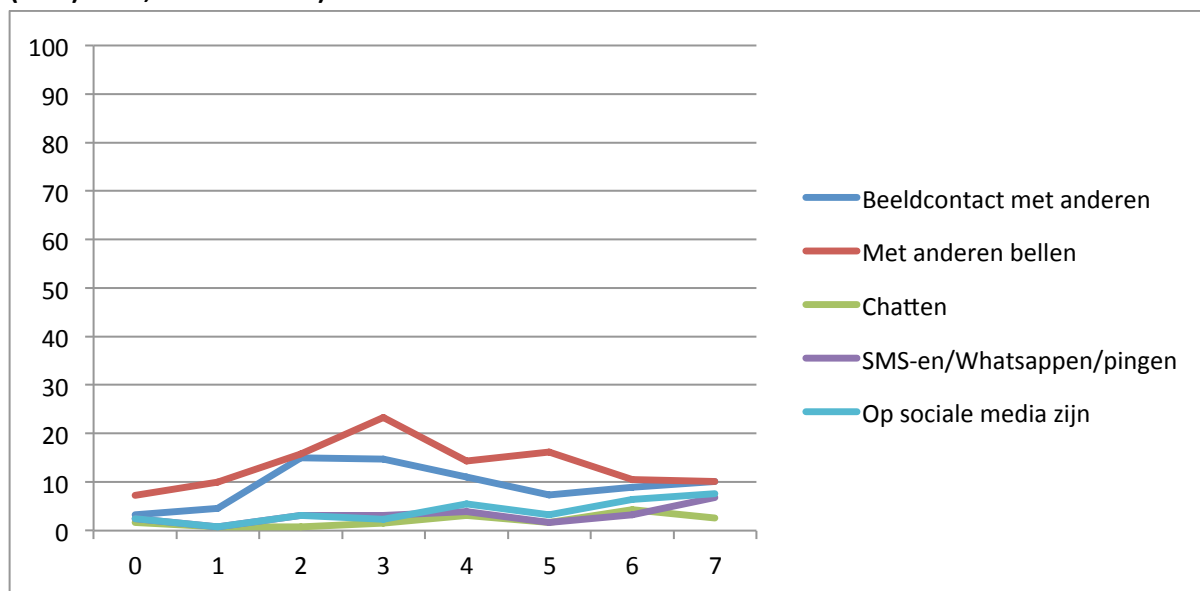
Anders dan vorig jaar, hebben we dit jaar onderzocht hoe vaak kinderen de verschillende toepassingen gebruiken. Daarbij is de ouders ook gevraagd met wie ze dat doen: spelen ze vaak alleen spelletjes, of doen ze dit vaker met bijvoorbeeld hun moeder of vader?

5.1 Communicatietoepassingen

Tieners en volwassenen gebruiken het internet vooral om contact te leggen of te onderhouden met anderen. Dat doen kinderen van 0 tot en met 7 jaar nauwelijks. Ze zitten vrijwel niet op sociale media, sturen nauwelijks sms'jes, whatsappen of pingen niet, en ook chatten doen ze uiteraard nog weinig. Met anderen bellen doen wel iets meer kinderen en ook heeft een klein deel van de jonge kinderen regelmatig beeldcontact met anderen (bijvoorbeeld via Skype of Face Time).

Als kinderen de communicatietoepassingen gebruiken, dan doen ze dit meestal met iemand anders. Meestal is het de moeder als ze berichtjes sturen (42%), op sociale media bezig zijn (40%), bij beeldcontact met anderen (52%) en bij bellen (56%). De kleine groep kinderen die chat, doet dat iets vaker met hun vader (37%) dan met hun moeder (31%).

Gebruik van communicatietoepassingen naar leeftijd van de kinderen (in procenten regelmatig of (heel) vaak; alle kinderen)

5.2 Spelletjes

Voor jonge kinderen zijn digitale media leuk om verschillende spelletjes mee te spelen of om filmpjes op te kijken. Voor de jongste kinderen zijn veel spelletjes nog te moeilijk, zij kijken vooral

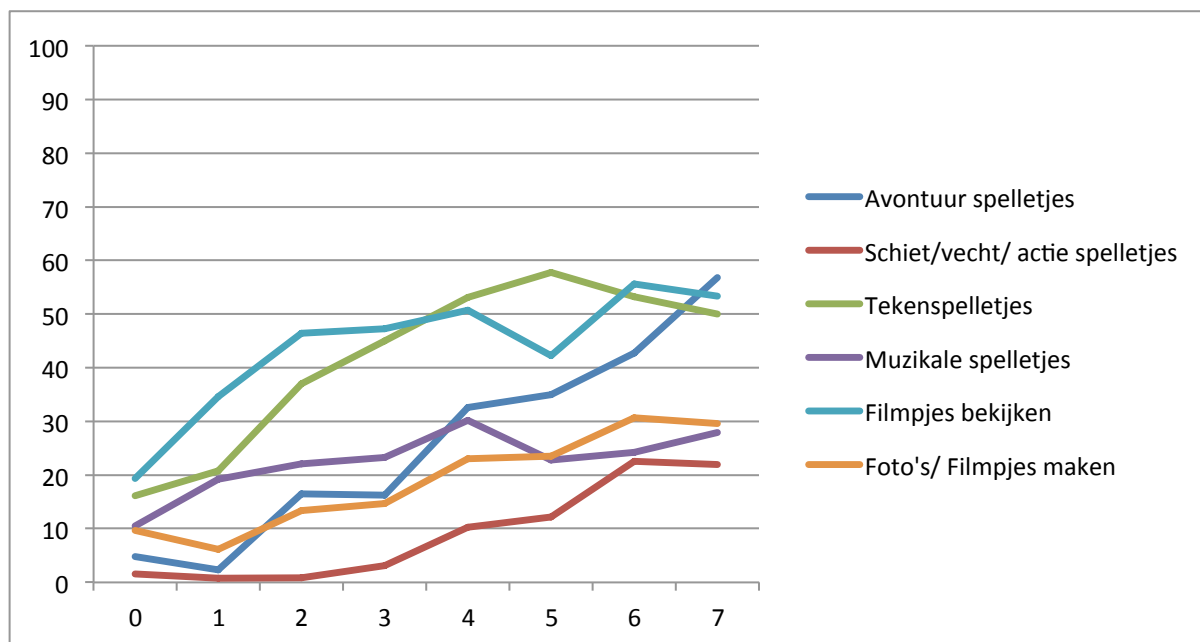
filmpjes of doen tekenspelletjes. Zo kijkt 19% van de kinderen onder een jaar al regelmatig een filmpje, en speelt 16% regelmatig een tekenspelletje. Onder 4-jarigen doet de helft dat.

Filmpjes kijken en tekenspelletjes zijn populairder dan de andere spelletjes die kinderen als vermaak kunnen spelen. De oudere kinderen spelen ook regelmatig een avontuurspelletje. Actiespelletjes, waarbij de speler ook moet schieten of vechten, worden weinig gespeeld. Van de 7-jarigen speelt 22% regelmatig een dergelijk spelletje.

Jonge kinderen doen de digitale spelletjes ter vermaak meestal alleen. Meer dan de helft (54%) speelt een tekenspelletje alleen, of anders met de moeder (30%). Ook muzikale spelletjes of het maken van foto's of video's doen ze meestal alleen (beide 36%) of anders met hun moeder (beide 30%). Avontuur- of schietspelletjes spelen doen ze alleen (44% en 37%) of met een broer of zus (21% en 26%). Filmpjes kijken ze meestal met de moeder (33%) of vader (29%).

Deze gegevens laten zien dat vaders minder vaak betrokken zijn dan moeders bij het spelen van dergelijke spelletjes. Het kijken van filmpjes daargelaten, speelt minder dan een op de vijf kinderen vermaakspelletjes meestal samen met hun vader.

Het spelen van spelletjes ter vermaak naar leeftijd van het kind (in procenten regelmatig of (heel) vaak; alle kinderen)

We zagen net dat een deel van de kinderen regelmatig een spelletje voor hun vermaak spelen. Populairder nog zijn spelletjes waar ze iets van kunnen leren.

Vooraf van 2 jaar neemt het percentage kinderen dat regelmatig een digitaal spelletje doet waar ze iets van leren sterk toe. Zo speelt van de 2-jarigen 40% regelmatig een geheugenspelletje en 30% regelmatig een educatief spelletje. Onder de 6-jarigen is dat toegenomen tot 67% voor geheugenspelletjes en 76% voor educatieve spelletjes.

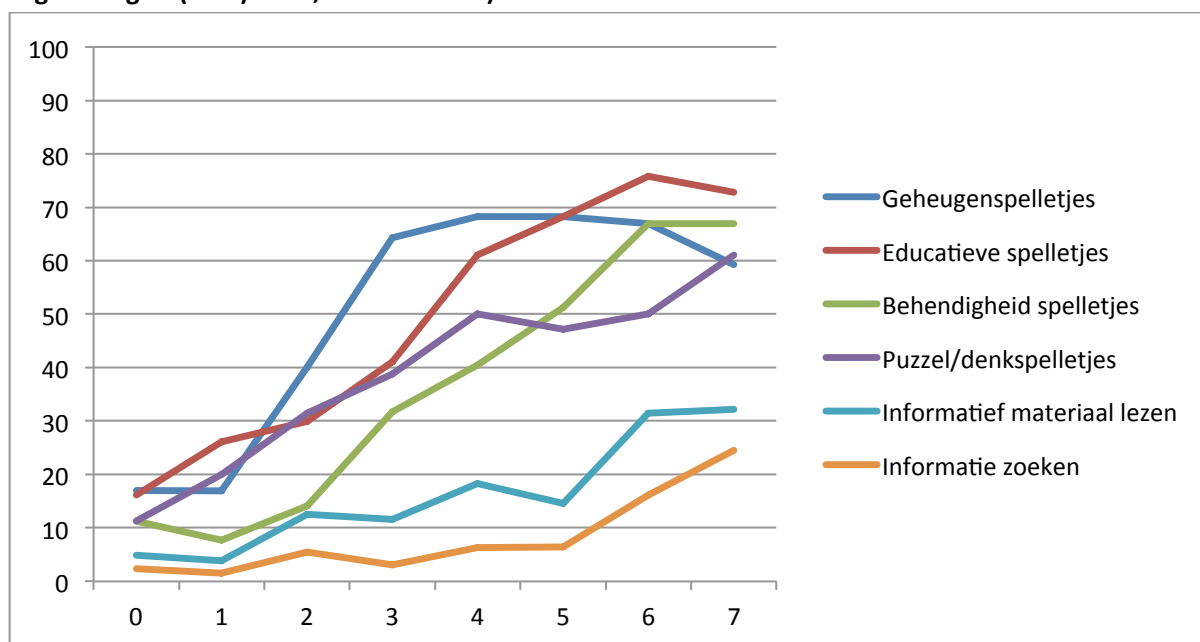
Het zoeken naar informatie en informatief materiaal lezen doen kinderen pas vanaf 6 jaar iets meer. Dan kunnen ze ook pas lezen en schrijven. Een op de drie kinderen van 7 jaar leest regelmatig informatief materiaal en een op de vier zoekt regelmatig naar informatief materiaal.

Het opzoeken van informatie doen deze kinderen grotendeels voor school, zo vertelt ook deze moeder van 7-jarige dochter: “Mijn dochter zoekt veel educatieve informatie online waarmee zij presentaties over verschillende onderwerpen maakt. Zo leert ze omgaan met computer, internet en ze leert ook nog veel over specifieke onderwerpen”.

Als kinderen van alles willen weten, biedt het internet uitkomst. Zo zegt deze moeder van een 7-jarige zoon: “Hij is altijd heel geïnteresseerd in een onderwerp en gaat dan samen met bijvoorbeeld opa of met mij of z’n vader op zoek naar dit onderwerp. Hierdoor komt hij heel veel informatie tegen (van dino's, geschiedenis, wereldrecords, voetbal, enz.)”.

De spelletjes waar kinderen iets van kunnen leren doen ze over het algemeen vaker samen met hun moeder. Geheugenspelletjes en educatieve spelletjes doen kinderen het meest samen met de moeder (35% en 40%) of alleen (28% en 29%). Informatie zoeken en lezen kunnen natuurlijk vooral jonge kinderen nog niet alleen. Zij doen dit het meest met hun moeder (43% en 42%), en iets minder vaak met hun vader (30% en 25%). Puzzel- of denkspelletjes en behendigheidsspelletjes spelen kinderen meestal alleen (41% en 50%).

Toepassingen waar kinderen iets van kunnen leren naar leeftijd van het kind (in procenten regelmatig of (heel) vaak; alle kinderen)

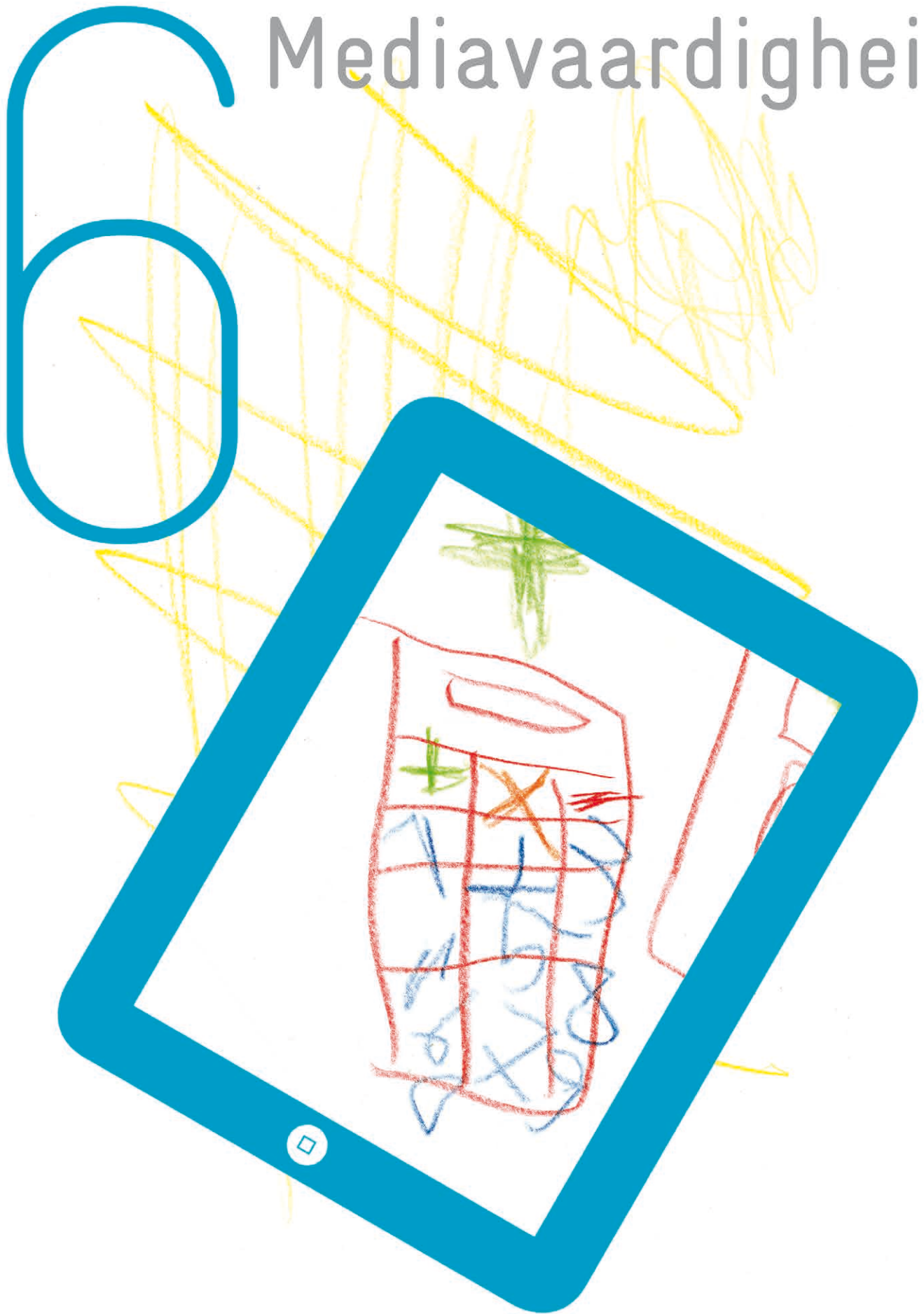
De gegevens laten zien dat kinderen van 0 tot en met 7 jaar vooral regelmatig leerzame spelletjes spelen. Daarbij trainen ze behendigheid en hun geheugen. Iets minder kinderen spelen regelmatig een spelletje voor hun vermaak of kijken een filmpje. Jonge kinderen gebruiken nog nauwelijks communicatietoepassingen als de telefoon, Skype of Face Time. Toch belt van de 3-jarigen 23% regelmatig of vaak en heeft 15% van de 3-jarigen al regelmatig beeldcontact.

Soms spelen kinderen alleen een spelletje, bijvoorbeeld tekenspelletjes of behendigheidspelletjes. Maar de meeste toepassingen gebruiken ze regelmatig samen met hun moeder, veel vaker dan met hun vader. Spelletjes op de digitale apparaten spelen jonge kinderen veel minder vaak met een broertje of zusje en nauwelijks samen met een vriendje of vriendinnetje.

We hebben ouders ook gevraagd of hun kind al een favoriete website, app of spelletje heeft. Bij 21% is dat niet het geval. Bijvoorbeeld omdat het kind nog te klein is of omdat het geen digitale media gebruikt.

Bij veel kinderen zijn volgens hun ouders meerdere websites of apps favoriet, en het kan soms per week variëren welk spelletje favoriet is. De meest genoemde favoriet is YouTube. Kinderen kijken hier graag filmpjes, variërend van Nijntje tot Mr. Bean. Verder noemen meerdere ouders ook de apps en websites van Dora, Angry Birds, Pou, Zappelin, en spelletjeswebsites als spelle.nl of spelletjes.nl. Dit zijn zowel spelletjes ter vermaak (de spelletjeswebsites en Pou bijvoorbeeld), als spelletjes en toepassingen waar kinderen dingen leren (bijvoorbeeld Dora, waarbij kinderen onder andere in het Engels leren tellen).

Mediavaardigheid

6. Mediavaardigheid

Een deel van de jonge kinderen is al behoorlijk handig met digitale media. Hier bekijken we hoe de mediavaardigheid van kinderen zich ontwikkelt.

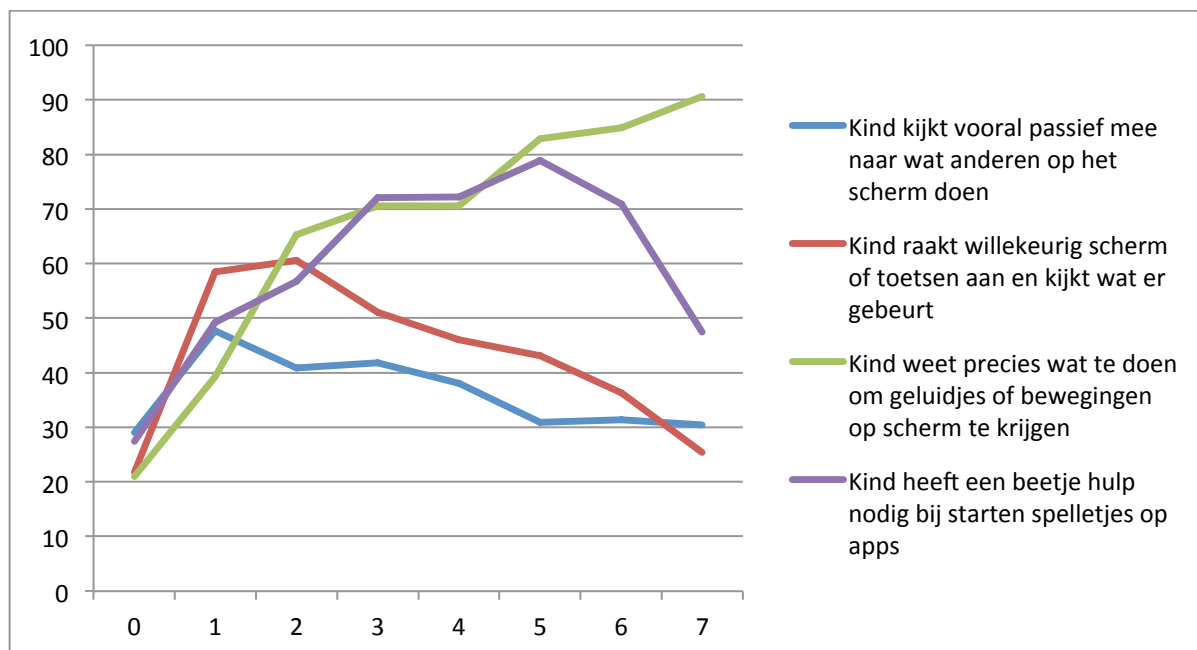
6.1 De eerste stapjes

Baby's weten natuurlijk nog niet wat een Nintendo DS, iPad of smartphone is en kunnen hier ook nog weinig mee. Als er bewegende beelden, geluidjes of knopjes zijn, vinden ze het echter al snel interessant. Zo geeft 30% van de ouders aan dat hun baby passief meekijkt naar wat anderen doen op bijvoorbeeld een laptop, iPad of smartphone. En niet alleen dat: van de allerjongsten raakt 22% al een scherm aan om te kijken wat er gebeurt, en weet 20% hoe ze geluidjes of bewegingen op bijvoorbeeld de iPad of smartphone moeten krijgen. Zo vertelt ook deze 34-jarige moeder: "Mijn zoontje is 10 maanden en slaat af en toe op de iPad, als er dan een (dieren)geluid uit komt vindt hij dat fantastisch. Hij snapt nog niet hoe het werkt."

Voor de 1- en 2-jarigen worden de apparaten interessanter. Van deze groep kijken nog meer kinderen passief mee (48% en 41%) en proberen bewegingen en geluidjes uit de apparaten te krijgen. Van de 2-jarigen weet echter al ruim twee op de drie kinderen hoe ze deze geluidjes en bewegingen op het scherm kunnen kijken. Dat is ook de ervaring van de moeder van een 2-jarig dochttertje: "Nog voor ze een was kon ze al swipen over de iPad en iPhone. Nu zij net 2 jaar is kan zij al zelfstandig met de iPad overweg. Swipen en apps opzoeken lukt haar zelfstandig".

De peuters zijn nog handiger, van hen weet het merendeel al precies wat ze moeten doen bij een spelletje. Ze hebben nog wel vaak hulp nodig om een spelletje of app op te starten. Dat hebben de schoolgaande kinderen veel minder. De meeste 6- en 7-jarigen weten volgens hun ouders precies wat te doen om een spelletje te spelen.

Eenvoudige mediavaardigheden naar leeftijd van het kind (in procenten (helemaal) eens; alle kinderen)

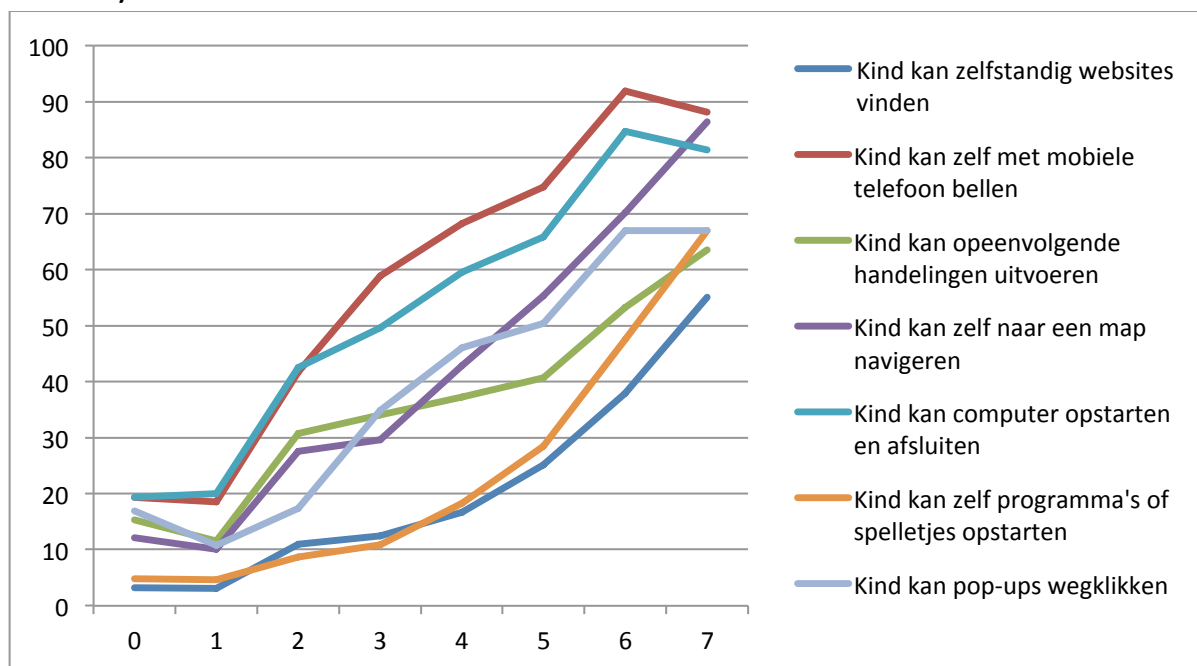

6.2 Eenvoudige taken uitvoeren

De handigheid en zelfstandigheid van kinderen nemen toe naarmate ze ouder worden. Vrijwel alle vaardigheden stijgen sterk vanaf dat kinderen 2 jaar oud zijn. Zo kan de helft van de 5-jarigen zelf een pop-up of reclame wegklikken en zelf naar een map navigeren. Twee op de drie 5-jarigen kan een computer opstarten en afsluiten en drie op de vier kan bellen met een mobiele telefoon.

Opvallend is dat een op de vijf ouders van baby's zegt dat hun kind al lijkt te weten hoe het kan bellen en een computer opstarten. Een iets kleiner deel van de baby's lijkt al naar een map te kunnen navigeren of pop-ups te kunnen wegklikken. Het kan zijn dat de ouders de stellingen iets breder interpreteren, maar mogelijk weet een deel van de allerkleinsten al in welke map de leuke apps staan en kunnen ze op de knop drukken om een laptop of iPad aan te zetten.

Gevorderde mediavaardigheden naar leeftijd van het kind (in procenten (helemaal) eens; alle kinderen)

6.3 Behendigheid

De ervaringen van ouders omtrent de behendigheid van jonge kinderen lopen sterk uiteen. Een groot deel meldt dat hun kinderen al op jonge leeftijd met digitale media om kunnen gaan en dat hun kinderen snel leren. We zagen net dat een deel van de allerjongsten al enkele eenvoudige vaardigheden beheersen. Terwijl sommige baby's alleen passief meekijken met wat anderen doen op digitale media, proberen andere al geluidjes en bewegingen uit een apparaat te krijgen.

Vanaf twee jaar neemt de behendigheid van kinderen snel toe. Zo vertelt een vader over zijn 2-jarige dochtertje: "Mijn dochter is behoorlijk handig op de iPad. Ze kent de code en weet haar apps te vinden. Filmpjes enzo moeten wij voor haar opzoeken".

Jonge kinderen kopiëren volgens hun ouders soms hun gedrag of dat van broertjes of zusjes. Dat leidt er toe dat kinderen niet altijd weten wat ze doen, maar zo juist ook sneller leren hoe ze goed met een apparaat om kunnen gaan. Zo zegt een moeder van een 4-jarige jongen: "Als je het 1 of 2 keer voordoet dan kopiëren ze het na en vaak heeft hij dan het spelletje eerder door dan ikzelf." Een moeder vertelt dat haar 5-jarige dochter handiger is dan haar vader: "Mijn dochter kan zelf de tablet of iPhone aanzetten, ze weet meer dan mijn man over hoe alles werkt. Ze is er heel handig mee, swipet van links naar rechts door het apparaat en weet meer dan menig volwassene."

Een deel van de ouders geeft aan dat hun kinderen nog niet zo behendig zijn. Hier zijn verschillende redenen voor. Sommige kinderen zijn te jong, bijvoorbeeld baby's van een paar maanden oud. Een aantal ouders vindt hun iets oudere kinderen ook te jong voor digitale media. Deze moeder bijvoorbeeld: "Mijn kind is nog geen 2,5. Ik wil ook niet dat zij al handig is met digitale media. Ik laat haar liever spelen met 'echte' dingen."

Ook ouders van iets oudere kinderen vinden het belangrijk om hun jonge kinderen te begeleiden of in de gaten te houden. Zo zegt een moeder van een 7-jarige zoon dat haar kind nog weinig ervaring heeft met digitale media: "...omdat we zelf proberen om de digitale wereld nog een beetje buiten de deur te houden. Zo hebben we bewust geen spelcomputers e.d." Andere ouders laten hun kinderen alleen onder begeleiding iets doen op de laptop, desktop-pc of iPad.

Een aantal ouders geeft aan dat kinderen niet snappen wat ze doen en dat sommige handelingen te complex zijn. Zo is nog niet kunnen lezen soms een barrière. Het gebruik van digitale media is wel toegankelijker geworden voor jonge kinderen door de komst van de iPad en smartphone, want die zijn handiger te bedienen dan een laptop. Een vader van een 3-jarig meisje: "De iPad werkt zeer intuïtief. Een laptop met touch pad is veel moeilijker." Een moeder van een 3-jarige zoon vertelt ook dat een touch screen voor jonge kinderen goed werkt: "...hij kan nog niet goed met de muis overweg en wil op de laptop het aanwijzen op het scherm (zoals bij de iPad)."

7 Gevolgen

7. Gevolgen

Hieronder worden de gevolgen van het mediagebruik besproken. Hoe kijken ouders aan tegen het mediagebruik van hun kind: vinden ze dat hun kind dingen leert door het spelen met bijvoorbeeld een iPad of Wii? En ervaren ze mogelijk ook risico's bij het gebruik van digitale media door hun jonge kinderen?

De ouders is gevraagd welke positieve en negatieve effecten zij zelf ervaren. Daarnaast hebben we ze een aantal stellingen voorgelegd over effecten van het mediagebruik van hun kind.

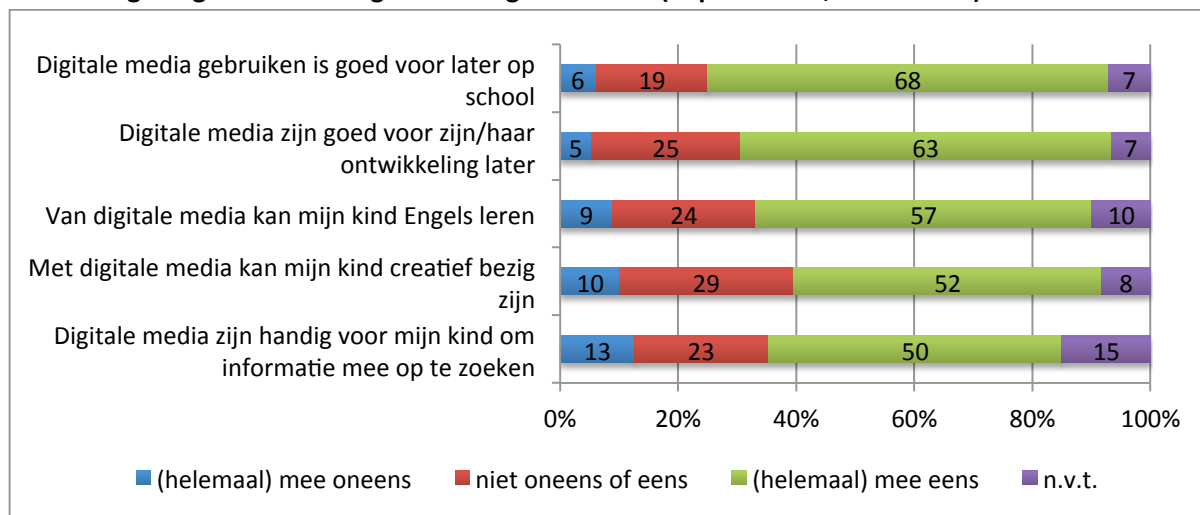
7.1 Positieve gevolgen

Van de ondervraagde ouders vertelt 30% geen positieve effecten te bemerken. Dit is iets hoger onder de ouders met baby's en kinderen in de dreumesleeftijd, en vaders (34%) merken iets vaker dan moeders (25%) geen positieve effecten.

De meeste ouders noemen wel positieve gevolgen. Zij zien hun kinderen vaardigheden ontwikkelen en kennis opdoen. Een groot deel vindt dan ook dat het gebruik van digitale media goed is voor de ontwikkeling van hun kind later. Ouders vinden ook vaak dat mediagebruik goed is voor school, bijvoorbeeld om Engels te leren. Een moeder van een 6-jarige dochter gebruikt de iPad ter ondersteuning van de lesstof op school: "Door extra rekenwerkjes te doen op de iPad is ze nog meer vooruitgegaan. Ook heeft ze na de voorleesboekjes op de iPad het zelf lezen sneller opgepakt, dus ze pakt sneller een boek uit de boekenkast."

Ook vindt gemiddeld iets meer dan de helft van de ondervraagde ouders dat hun kind creatief bezig kan zijn met digitale media. En de helft vindt digitale media ook handig om informatie op te zoeken. Een vader over zijn 5-jarige dochter: "Mijn dochter houdt ervan om dingen te weten te komen, hoe je iets maakt, doet, leert, en toont interesse in natuur en culturen van vreemde landen en zoekt daarover dingen op." Het opzoeken van informatie wordt meestal pas echt interessant en relevant als kinderen kunnen lezen en schrijven. Van de ouders van 6-jarige kinderen vindt tweederde digitale media handig hiervoor, bij ouders van 7-jarige kinderen is dat 73%.

Positieve gevolgen van mediagebruik volgens ouders (in procenten; alle ouders)

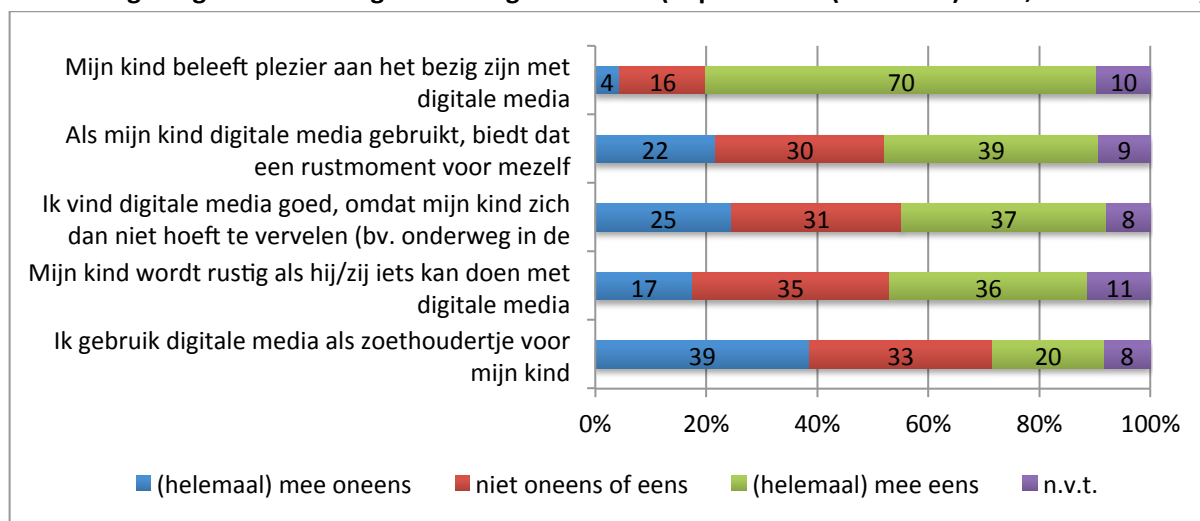
Digitale media zijn niet alleen handig om dingen te leren of voor de ontwikkeling van het kind. Voor ongeveer vier op de tien ouders biedt het ook een rustmoment als hun kinderen even een spelletje spelen. Dat aantal ligt nog iets hoger onder ouders met kinderen van 1 tot en met 4 jaar.

Het is niet alleen voor ouders, maar ook voor een deel van de kinderen een rustmomentje. Zo vertelt ook deze vader over zijn 3-jarige dochter: “Ze kan er even door inzakken en rustig worden, zodat ze later weer meer aanspreekbaar is en gezelliger in huis is”.

Een klein deel van de ondervraagde ouders zet digitale media in als ‘zoethoudertje’ (20%) voor hun kinderen, of tegen verveling van het kind (37%). Een aantal ouders laat kinderen daarom spelen met digitale media of zet filmpjes aan als zij bijvoorbeeld onderweg zijn met de auto.

Kinderen beleven volgens hun ouders plezier aan het gebruik van digitale media. Dit geldt nog niet zozeer voor de baby’s – die maken ook nog maar weinig gebruik van iPads of laptops. Van de ouders met kinderen in de dreumesleeftijd zegt al zo’n 60% dat hun kind plezier aan digitale media beleeft. Voor de 6- en 7-jarigen geldt dit voor respectievelijk 86% en 80%.

Positieve gevolgen van mediagebruik volgens ouders (in procenten (helemaal) eens; alle kinderen)

7.2 Negatieve gevolgen

Het gebruik van digitale media heeft naast voordelen ook enkele negatieve kanten. Toch ervaren niet alle ouders dit: 43% ziet er geen. Dit zijn iets vaker de vaders (46%) dan de moeders (37%). Een deel van deze ouders heeft een erg jong kind, of hun kind gebruikt geen digitale media. Ouders van iets oudere kinderen ervaren vaker negatieve effecten. Die kinderen komen dan ook vaker in aanraking met verschillende digitale media. Verder geven moeders vaker dan vaders aan de negatieve kanten te ervaren. Zo geven moeders vaker ook iets vaker dan vaders aan dat ze liever hebben dat hun kind met andere dingen dan media bezig zijn (respectievelijk 46% en 40%), en dat gewoon speelgoed beter is voor hun kind (respectievelijk 48% en 41%).

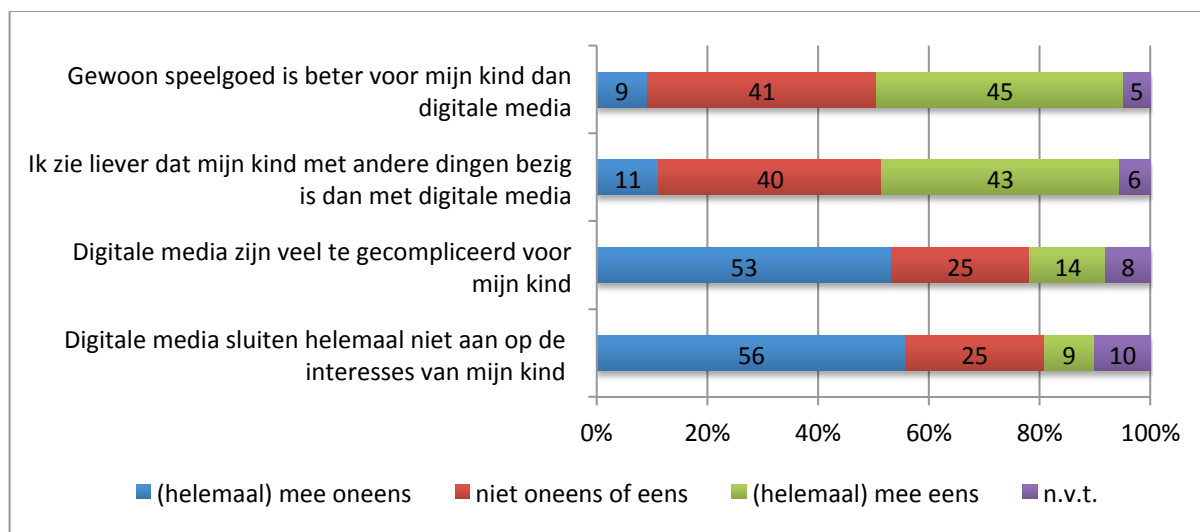
We hebben de ouders ook gevraagd wat zoal negatieve gevolgen van mediagebruik zijn. Een deel van hen ziet liever dat hun kind met andere dingen bezig is. Zo ervaren ze het gebruik van laptops of spelcomputers als iets passiefs. Ze hebben liever dat hun kind met ander speelgoed speelt of met andere kinderen buiten gaat spelen. Hierin is nauwelijks verschil tussen ouders met hele jonge en ouders met iets oudere kinderen.

Ook vindt een aantal ouders digitale media te complex voor hun kind (14%). Opvallend is dat vooral ouders van 1-jarige kinderen dit zeggen (25%), en andere ouders veel minder. Dit komt doordat een deel van de baby's nog niet met digitale media speelt en ouders daardoor deze vraag hebben beantwoord met 'niet van toepassing'. Bovendien hebben kinderen van twee jaar oud al een paar eenvoudige vaardigheden onder de knie, zoals we eerder zagen. Zij kunnen zelf al eenvoudige spelletjes spelen of filmpjes kijken. Ondanks dat 7-jarigen vaak al redelijk overweg kunnen met iPads, laptops en spelcomputers, vindt toch nog 15% van de ouders dat digitale media te gecompliceerd zijn voor hun kind.

Een deel van de kinderen speelt niet met digitale media omdat ze het niet interessant vinden. Een vader over zijn 3-jarige zoon: "Hij heeft geen interesse hierin, ook wordt dit door ons niet gestimuleerd. Hij maakt liever een legpuzzel of doet een bordspelletje of krijgt een verhaaltje voorgelezen als dat hij naar een computer omkijkt."

Maar de groep kinderen die niet geïnteresseerd is, lijkt klein. Zo zegt slechts 9% van de ondervraagde ouders dat digitale media niet aansluiten op de interesses van hun kinderen. Bij de vraag over ervaringen met mediavaardigheden gaven juist veel ouders aan dat hun kinderen geïnteresseerd of soms zelfs gefascineerd zijn door iPads, smartphones of (spel)computers.

Negatieve gevolgen van mediagebruik volgens ouders (in procenten (helemaal) eens; alle ouders)

Een deel van de ouders zegt dat hun kind lastig kan stoppen met het spelen van spelletjes op de iPad, spelcomputer of laptop. Als we ouders specifiek vragen naar hun ervaringen en de negatieve gevolgen, is dit zelfs het meest genoemde negatieve effect. Een aantal ouders vindt digitale media zelfs verslavend. Het spelen ermee leidt bij kinderen ook tot boosheid of frustratie. Bijvoorbeeld als de kinderen moeten stoppen van hun ouders, als een spelletje vastloopt of als iets niet lukt. Een paar ouders noemen ook dat kinderen soms ruzie krijgen met een broer of zus over het gebruik van een apparaat.

Nog een negatief aspect is dat kinderen tijdens het spelen van een digitaal spelletje niet meer goed aanspreekbaar zijn. “Mijn kind kan niet uit zichzelf stoppen of luistert helemaal niet meer als er iets gezegd of gevraagd wordt. Ik vind de spellen vaak druk en houd er zelf niet van”, zegt een moeder over haar 6-jarige zoon. Leidt gebruik van digitale media bij sommige kinderen tot meer rust en concentratie, bij andere geeft het juist spanning en kunnen kinderen volgens hun ouders slechter in slaap komen.

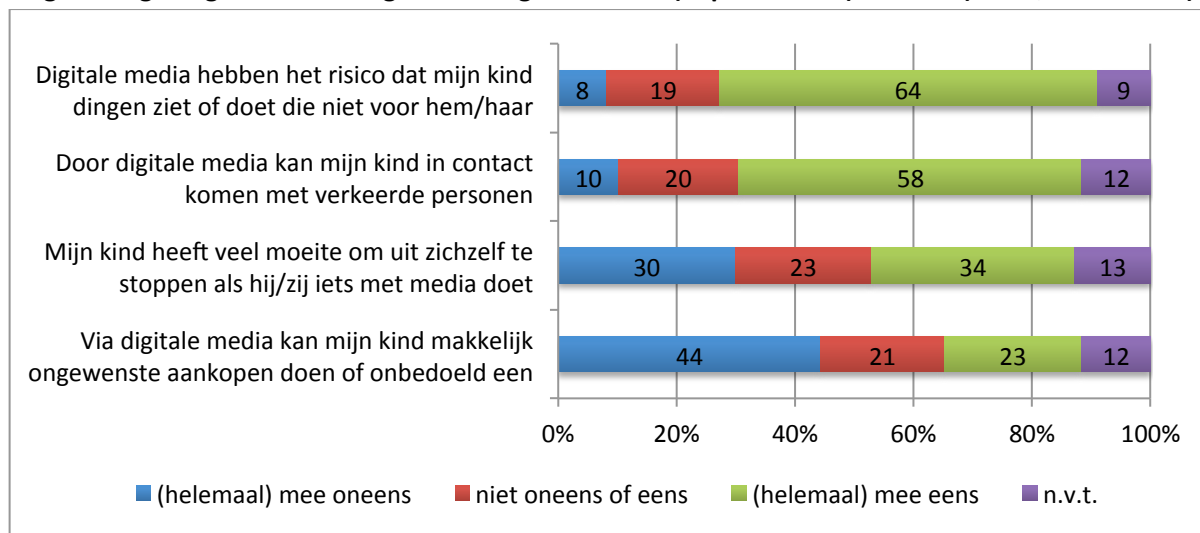
Vaders en moeders zijn ook bang dat hun kinderen dingen zien die niet voor ze bedoeld zijn. Een zorg die vooral bestaat onder ouders met kinderen uit de leeftijdsgroep van 4 tot en met 7 jaar (gemiddeld 70%). Zo kunnen kinderen op verkeerde websites terechtkomen of met verkeerde mensen in contact komen. Deze moeder van een 5-jarig meisje zegt bijvoorbeeld: “Op YouTube klikt je kind gauw naar iets verkeers. Dus ben ik altijd erbij mocht ze een filmpje willen zien op YouTube.”

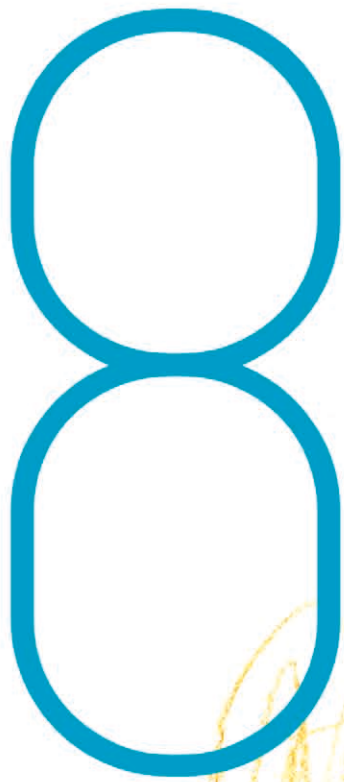
En al speelt het nog niet vanwege de leeftijd van hun kind, deze zorg bestaat ook onder vaders en moeders met heel jonge kinderen. Op de vraag naar negatieve effecten van mediagebruik zegt een moeder van een baby: “Verkeerde contacten als ze op latere leeftijd op de digitale media zitten.”

Dat kinderen per ongeluk een abonnement afsluiten of een verkeerd product kopen is veel minder vaak een zorg bij ouders. Dat ziet 23% als negatief effect. Het wordt verder niet door ouders als negatieve ervaring benoemd. Een moeder van een 6-jarige zoon vertelt wel dat het wellicht ook met de (on)handigheid van de kinderen te maken heeft: “Hij heeft spelletjes snel door, maar de

bijkomende informatie zoals bv. pop-ups, speluitleg enz., daar kan hij niet zoveel mee. Bijvoorbeeld op de iPad is hij al geregeld in de iStore beland omdat hij op iets klikte met de bedoeling uit het scherm weg te gaan”.

Negatieve gevolgen van mediagebruik volgens ouders (in procenten (helemaal) eens; alle ouders)

Mediaopvoeding

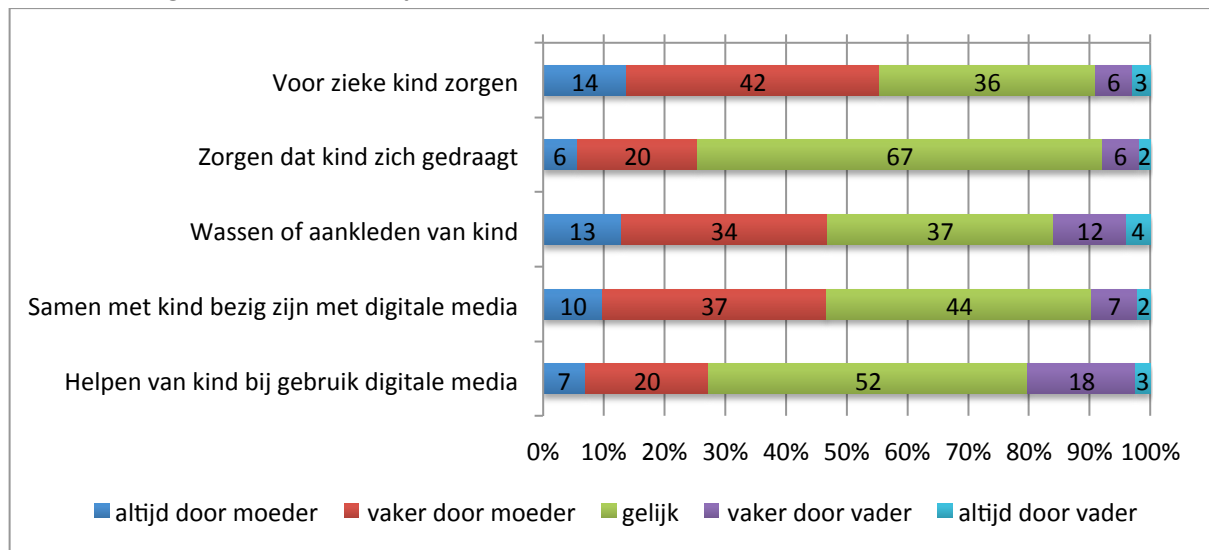
8. Mediaopvoeding

Ouders gaan verschillend om met het mediagebruik van hun jonge kinderen. Hieronder komen de verschillende vormen van mediaopvoeding aan bod, en kijken we welke vragen ouders hebben.

Voor veel ouders is het mediagebruik ook onderdeel van de opvoeding geworden. Wie van de ouders houdt zich er meer mee bezig? En hoe zit dat in vergelijking tot andere opvoedtaken zoals wassen en aankleden en zorgen dat kinderen zich gedragen? Die worden door de meeste ouders gelijk verdeeld. Moeders zorgen iets vaker voor hun kind als het ziek is.

Samen met hun kind bezig zijn met sociale media doen moeders duidelijk vaker dan vaders. Bij 44% van de gezinnen doen ouders het even vaak. Hun kind helpen bij digitaal mediagebruik doen ouders in ruim de helft van gezinnen even vaak. In 27% van de gezinnen helpt de moeder vaker of altijd, en bij 21% helpt de vader het kind vaker.

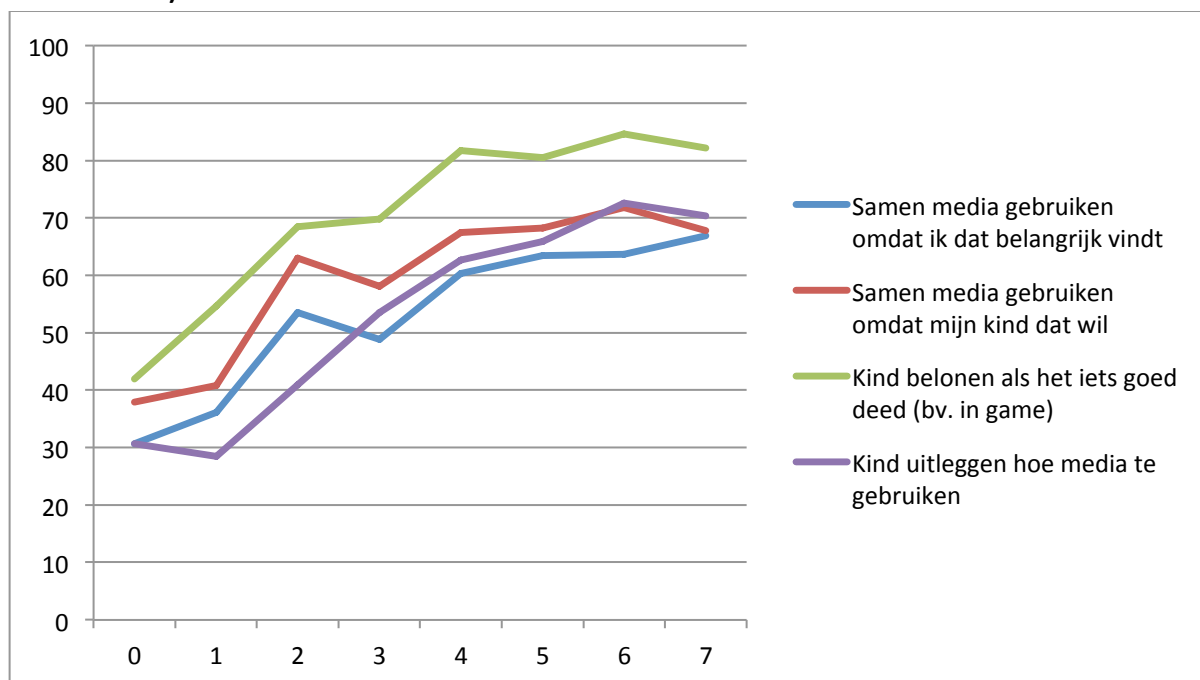
Taakverdeling tussen ouders (in procenten; alle kinderen)

8.1 Vormen van mediaopvoeding

Ouders zijn op verschillende manieren met het mediagebruik van hun kinderen bezig. We zagen al dat jonge kinderen vaak samen met een van hun ouders de iPad of laptop gebruiken. Dat kan zijn omdat het kind dat graag wil, of omdat de vader of moeder het belangrijk vindt. Meer vaders (56%) dan moeders (49%) spelen een spelletje of surfen samen met hun kind omdat zij dit zelf belangrijk vinden. Ouders helpen hun kinderen door uit te leggen hoe een spelletje werkt en geven hun complimentjes als ze iets goed doen in een spelletje.

Vormen van mediaopvoeding naar leeftijd van het kind (in procenten regelmatig of (heel) vaak; alle kinderen)

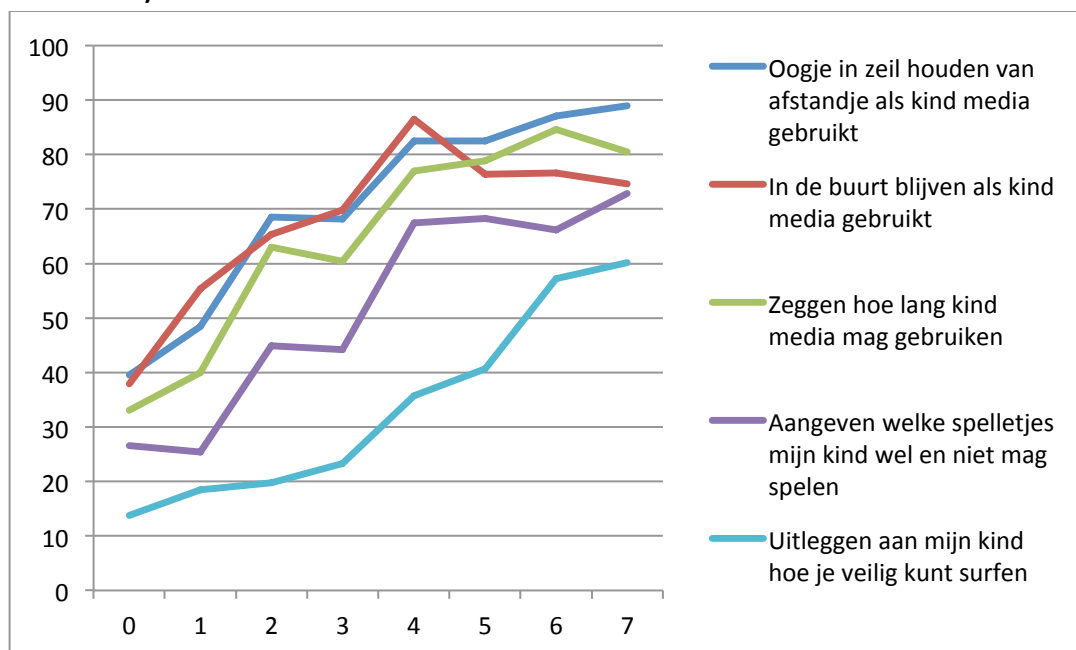

Er zijn verschillende manieren waarop ouders veilig mediagebruik van hun kind bevorderen. Een groot deel houdt een oogje in het zeil als hun kind speelt met de Wii, Nintendo DS of laptop. Moeders (71%) zeggen iets vaker dan vaders (64%) dat ze in de buurt blijven als hun kind digitale media gebruikt. Een deel van de kinderen mag er ook alleen onder begeleiding gebruik van maken. Zo vertelt de moeder van een 7-jarige jongen: “Ons kind mag gewoonweg niet zomaar zelf allerlei dingen op de computer doen. Altijd moet er een ouder of oudere broer bij zijn als hij iets met computer/laptop/tablet wil doen”.

Sommige de ouders stellen regels, bijvoorbeeld welke spelletjes de kinderen mogen spelen. Dit geldt vooral voor de 4- tot en met 7-jarigen. Een iets groter deel van de ouders vertelt hun kinderen regelmatig hoe lang ze mogen spelen met digitale media. Eerder bleek al dat de duur van mediagebruik een deel van de ouders bezighoudt. Kinderen blijken het lastig te vinden om te stoppen met een spelletje of met kijken naar de tv. Een vader over zijn jonge kinderen, als we vragen naar wat zij als negatief gevolg ervaren: “Te lang te veel willen kijken en chagrijnig worden indien ik er een halt toe roep.”

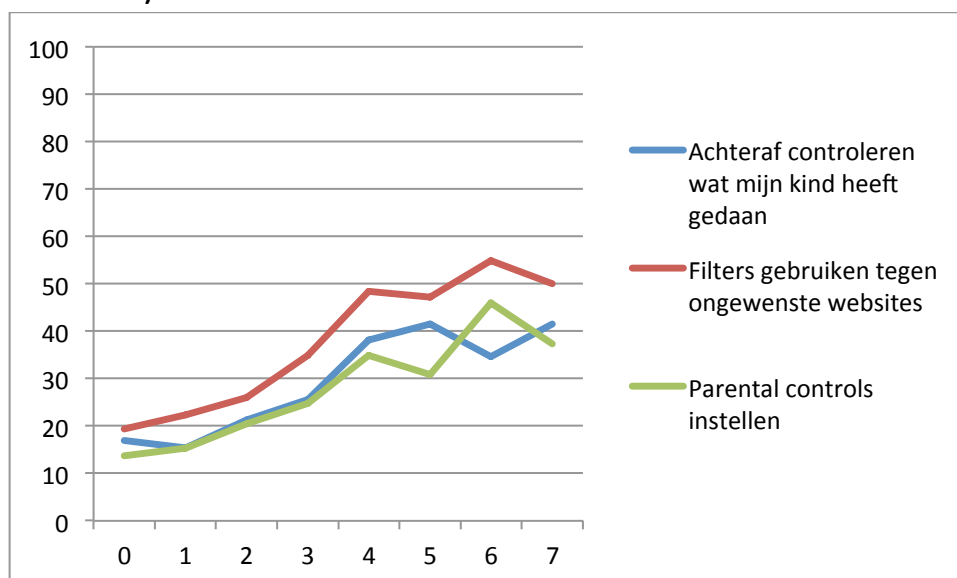
Ook leggen ouders hun kinderen uit hoe ze veilig kunnen surfen. Wederom doen ouders dit vooral bij oudere kinderen. Baby's en dreumesen surfen dan ook nog niet.

Vormen van mediaopvoeding naar leeftijd van het kind (in procenten regelmatig of (heel) vaak; alle ouders)

Naast het maken van afspraken, kunnen ouders ook filters of *parental controls* instellen om veilig internetgebruik te bevorderen. Van de ouders met 4-jarige kinderen stelt bijna de helft filters in tegen websites met ongewenste inhoud. Moeders (31%) zeggen iets vaker dan vaders (25%) dat ze *parental controls* instellen. Een deel van de ouders controleert achteraf wat hun kind heeft gedaan, bijvoorbeeld als het op internet heeft gesurft.

Vormen van mediaopvoeding naar leeftijd van het kind (in procenten regelmatig of (heel) vaak; alle ouders)

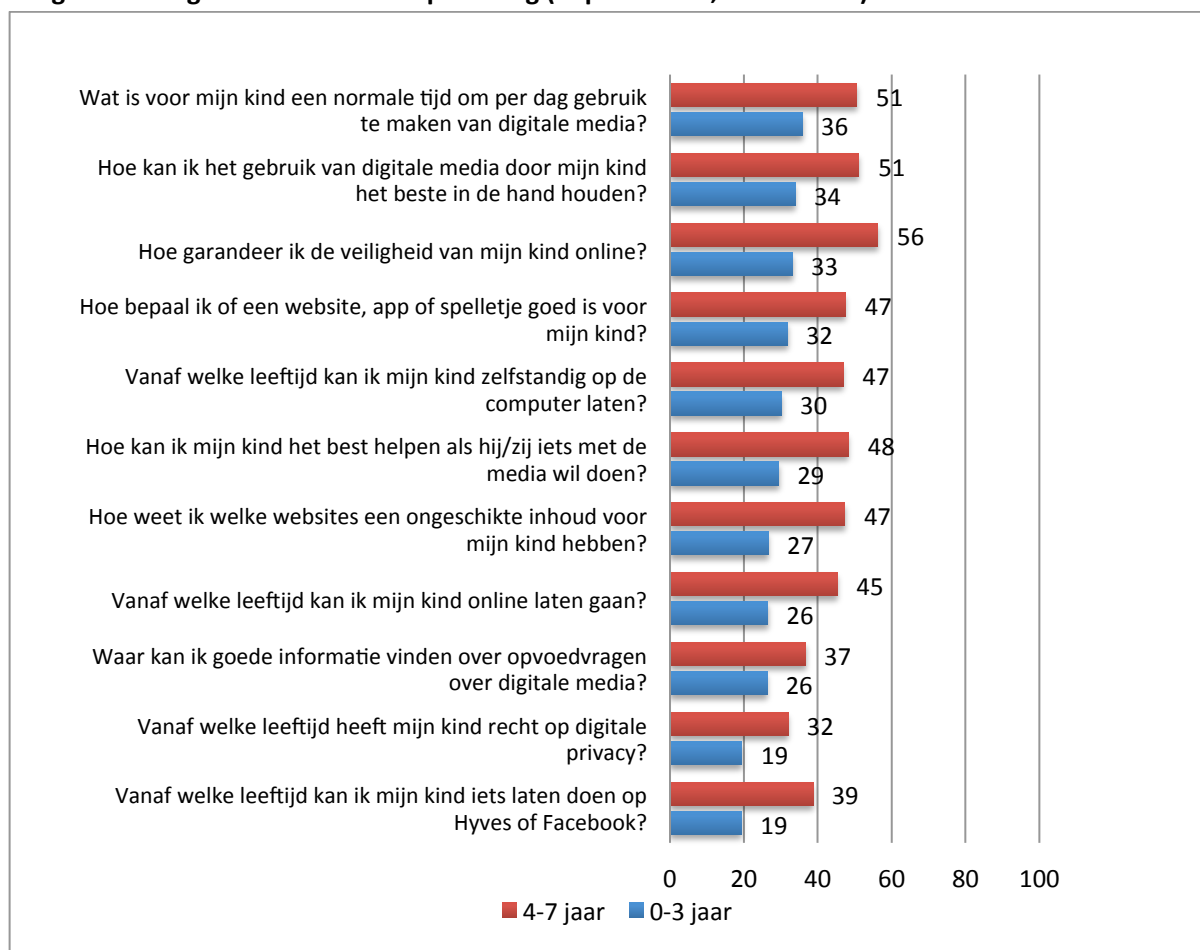
8.2 Vragen en problemen

We hebben ouders een aantal veelvoorkomende vragen rondom mediagebruik van jonge kinderen voorgelegd. Bij ruim tweederde van hen blijken dergelijke vragen te spelen.

Ze spelen het meest in gezinnen met iets oudere kinderen. Die gebruiken dan ook vaker digitale media. Ruim de helft van de ouders van de 4- tot en met 7-jarigen vraagt zich af hoe ze de veiligheid van hun kind online kunnen garanderen. In 51% van de gezinnen spelen vragen over het in de hand houden van het mediagebruik van kinderen en de tijd die zij hieraan besteden.

In iets minder dan de helft van de gezinnen vragen ouders zich af hoe ze zelf hun kinderen het beste kunnen helpen met media, en spelen er vragen rondom startleeftijd, geschikte spelletjes en websites voor kinderen. Digitale privacy van kinderen en de startleeftijd voor sociale mediagebruik houdt minder ouders bezig.

Vragen over digitale media in de opvoeding (in procenten; alle ouders)

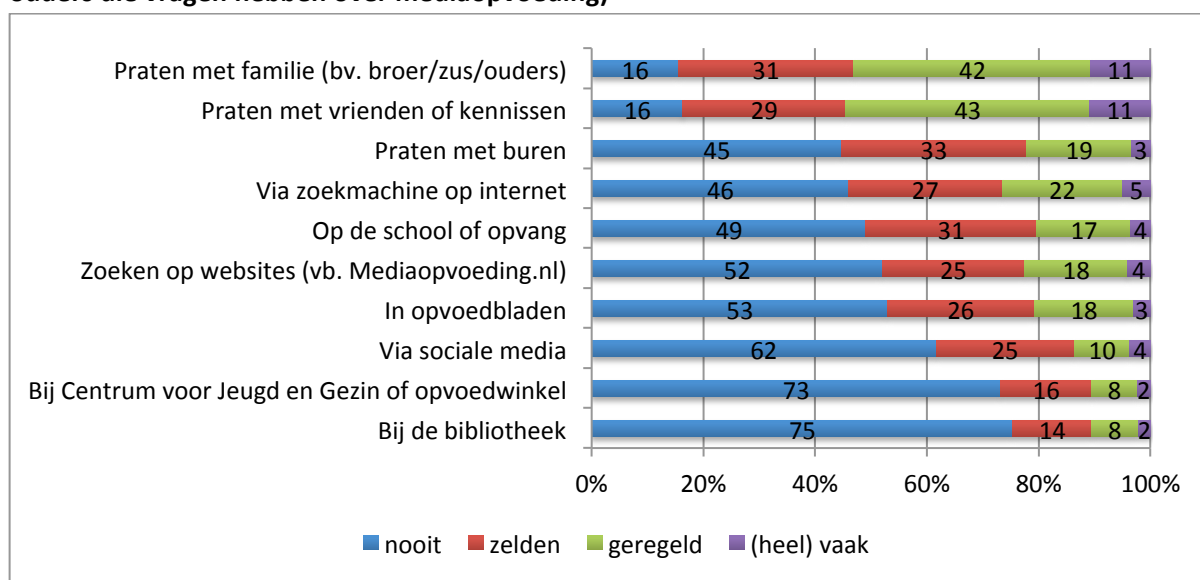
Van alle ondervraagde ouders vraagt ruim 30% zich af waar ze terecht kunnen met opvoedvragen over digitale media. We hebben degenen met zulke vragen daarom ook gevraagd waar ze nu heen gaan.

De meeste ouders spreken met bekenden over vragen rondom mediagebruik van hun opgroeiende kind. Zo praat ruim de helft van de vaders en moeders regelmatig of (heel) vaak met vrienden of kennissen. Een net zo grote groep gaat te rade bij familieleden. Ook de burenen, leraren op school of medewerkers van de opvang worden door een op de vijf ouders regelmatig of vaak geraadpleegd.

Ruim de helft van de ouders zoekt op internet, via zoekmachines. Een kleinere groep bezoekt websites, zoals mediaopvoeding.nl en mijnkindonline.nl, of leest opvoedbladen. Sociale media worden door ongeveer een op de drie ouders ingezet om antwoorden te krijgen op hun vragen.

Het Centrum voor Jeugd en Gezin, de opvoedwinkel en de bibliotheek worden het minst benaderd voor dergelijke vragen. Toch bezoekt een kwart van de ouders met vragen over mediagebruik deze instanties, waarvan 10% zelfs geregeld of (heel) vaak.

Bij wie gaan ouders te rade met hun vragen over mediagebruik van hun kind? (in procenten; ouders die vragen hebben over mediaopvoeding)

9 tot slot: aanbevelenswaardig

9. Tot slot: aanbevelenswaardig

Bij het onderzoek uit 2012 werden een paar aanbevelingen gedaan. Het verdient aanbeveling die nogmaals te bekijken. Want ze gaan nog steeds op.

De stichting Mijn Kind Online heeft de volgende vier aanbevelingen:

Voor producenten

1. Stimuleer de discussie over goede kinderapps.

Aan welke criteria moet een goede kinderapp voldoen? Meer makers produceren kinderapps, maar hoe je dat precies doet - rekening houdend met wat een klein kind kan en begrijpt - dat is een vak apart. Stichting Mijn Kind Online juicht een verkiezing voor de beste kinderapp toe. Dat zou de discussie over kwaliteit stimuleren.

2. Help ouders met informatie over de kwaliteit van mediaproducten voor kinderen.

Ouders hebben baat bij goede informatie over de geschikte mediaproducten, waarbij vooral aandacht nodig is voor informatie over apps. Het aantal apps voor kinderen neemt rap toe, maar de informatiebronnen over goede kinderapps zijn nog dun gezaaid. Ouders willen geïnspireerd worden en stellen het op prijs om verwezen te worden naar apps die kwalitatief goed zijn.

Voor de overheid

3. Help ouders en professionals aan informatie over mediaopvoeding.

Ouders zijn betrokken mediaopvoeders, zo laat het onderzoek zien. Maar ze blijven vragen houden over hoe ze aan de mediaopvoeding van hun ukkies handen en voeten geven. Hun antwoorden zoeken ze niet per se via de instanties die zijn bedoeld om voor te lichten, zoals stichting Mijn Kind Online. Ze zoeken de informatie vooral bij elkaar, bij andere ouders. Faciliteer dat.

4. Stimuleer de kinderopvang en basisscholen in gesprek te gaan met ouders over media voor kinderen. Nu media ook doordringen in het leven van de allerkleinsten, is het zaak dat ouders, de kinderopvang en school in gesprek gaan over hun visie op mediaopvoeding. Laat een instelling de allerkleinsten wel of niet met digitale media spelen en zo ja, welk pedagogisch beleid zit daarachter?

